

XXXII.

Suomen Säätyjen Pankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Säätyjen Pankki-valiokunnalle.

Sisältävä vuosikaudet

1882—1884.

Helsingissä,

Suomal. Kirjall. Seuran kirjapainossa, 1885.

SUOMEN PANKIN
KIRJASTO

**Suomen Säätyjen Pankkivaltuusmiesten ker-
tomus Säätyjen Pankkivaliokunnalle, sisältävä
vuodet 1882—1884.**

Jo viime valtiopäiväin kuluessa kutsui Hänen Keisari-
rillinen Majesteettinsa armossa kolme Säätyjen silloisista
Pankkivaltuusmiehistä erinäisiin korkeihin luottamusvir-
koihin maan hallituksessa, jonka tähden Säädyt eivät
enää saattaneet käyttää hyväksensä heidän tietojansa ja
kypsyyttä kokemustansa Suomen Pankin asiain johta-
misessa, vaan suurempi muutos Pankkivaltuusmiesten
suhteen oli tarpeen, kuin mikä kenties oikein sopii asiain
yhtäjaksoiseen käyttelyyn.

Säätyjen määräämät uudet Pankkivaltuusmiehet ko-
koontuivat ensi kerran Kesäkuun 3 p:nä 1882, jolloin
puheenjohtajaksi valittiin allekirjoittanut Hjelt. Kap-
teini R. Lagerborg, jonka Ritaristo ja Aateli oli valin-
nut Pankkivaltuusmieheksensä, oli kuitenkin kivuloisuu-
desta estetty ottamasta osaa muuta kuin ani harvoihin
Pankkivaltuusmiesten kokouksiin, jonka jälkeen hän mat-
kusti ulkomaille parantaaksensa, jos mahdollista oli, mur-
tunutta terveyttensä. Jo tällä aikaa toimitti allekirjoit-
tanut Stjernvall mainitun säädyn Pankkivaltuusmiehen
ensimmäisenä varajäsenenä hänen sijassaan Pankkival-
tuusmiehen virkaa, ja on, Lagerborgin kuoltua 5 p. Mar-
raskuuta 1882, yhä edelleen sitä hoitanut.

Sittenkuin viimeksi koossa olleitten Säätyjen hy-
väksymät muutokset Pankin ohjesääntöön ja uusi instruk-
tion Pankkivaltuusmiehille Joulukuun 22 p:nä 1882 ja
Tammikuun 15 p:nä 1883 olivat saaneet armollisen vah-
vistuksen, on niitä Pankin hallinnossa käytetty järellä
olevana valtiopäiväjakson aikana.

I. Pankin tilasta, liikkeestä ja hallinnosta.

Ajanjaksolle 1872—1876 omituisen, korkealle kiihtyneen asioimisliikkeen jälkeen, ja sittenkuin sen synnyttämät taloudelliset häiriöt ovat jossakin määrin korjatut, on yleensä levollisempi aika koittanut, jolloin kuitenkin hervaannus, joka luonnollisesti seuraa voimain liikaa ponnistamista ja kärsittyä pulaa, yhä edelleen on tuntuvasti ilmaantunut, varsinkin vähennetyn menekin ja siitä syntyneen tavarain hinnan alenemisen kautta muutamilla teollisuuden tärkeimmillä aloilla. Erittäin tärkeät meidän maallemme ovat kauppasuhteet ulkomaan puutavaramarkkinoilla, koska metsät meillä viellä antavat puolen venti-arvosta. Ankarat hintain vaihtelemiset, jotka vuosikymmenen ajalla ovat tällä asioimis-alalla tapahtuneet, ovat myös tuntuvimmasti kohdanneet sekä yksityisiä henkilöitä että kreditilaitoksia, ja vahingolliset vaikutukset ovat levinneet vielä laajemmalle sen kautta, että satunnaiset, näennäisesti edulliset kauppasuhteet ovat vietelleet henkilöitä ilman tarpeellisia tietoja, joko itse ottamaan johtaaksensa metsänkauppoja tahi niihin käyttämään varansa ja kreditinsä. Vaikka kokemus siis näkyy osoittavan, että suurempi varovaisuus pankkein puolesta olisi voinut olla tarpeen krediitiä annettaissa muutamille asioimistoimille, silloinkin kuin varakkaat henkilöt ovat niitä kannattaneet, niin on, näitä asioita arvosteltaessa, toiselta puolen huomattava, että hinnan-alennus puutavarain suhteen on ollut suurempi ja pitkällisempi kuin minkään laskujen avulla olisi voitu ennaltaan arvata, seikka, joka ei missään tapauksessa olisi saattanut olla tuottamatta enemmän tahi vähemmän

tuntuvata häiriötä. Suomen Pankkiin eivät nämä vahingolliset seuraukset kuitenkaan nyt kuluneessa kolmivuotisessa ajanjaksossa ole mainittavasti vaikuttaneet; päin vastoin on tämä aikakausi, kuten seuraavasta huomattaneen, yleensä ollut Pankille edullisimpia.

Viimeksi kokoontuneitten Säätyjen Pankkivaliokunnalle annetussa kertomuksessa oli etupäässä tehtävä tili toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty kultakannalle siirtymisen johdosta, jonka vuosien 1877—1878 Säädyt olivat päättäneet, ja Hänen Keisarillinen Majesteettinsa armossa vahvisti. Tarkoituksen mukaisilla toimilla suojeltiin Suomen Pankki ja asioimisliike kokonaisuudessaan niistä häiritsevästä vaikutuksista, jotka aluksi olisivat voineet syntyä tästä tärkeästä muutoksesta, jonka kautta maamme raha-suhteet vihdoin asetettiin täydelleen vakaalle kannalle. Sillä ajanjaksolla, jonka tämä kertomus käsittää, ei mitään hämmennyksiä metallisen kassan suhteen ole tapahtunut; pankki on häiritsemättä ja vaikeudetta saatantanut suorittaa seteleinsä lunastamista. Joulukuun 31 p:nä 1881 löytyi rahaksi lyötyä ja lyömätöntä kultaa 18,687,142 markan arvoon. Tämä määrä aleni kyllä alkupuolella vuotta 1882 vähän alle 18 miljonan, vaan on sittemmin melkoisen säännöllisesti kohonnut ja teki Joulukuun viimeisenä päivänä v. 1884 21,565,910 markkaa. Vuonna 1882 on pankki asiamiehensä kautta Lybeckissä ostanut kultaa 1,182,746 markasta ja 78 pennistä, jonka tuottamisen kustannukset nousivat 6,370 markkaan 35 penniin, sekä Pietarin konttorin kautta 1,625,598 markasta 32 pennistä, jota paitsi tšekäläisen rahapajan toimesta kultaa on ostettu 55,770 markasta. Sitä vastoin on pankin kultavarastoa vuonna 1883 lisätty ainoastansa rahapajan ostamalla määrällä eli 27,562 markalla 44 pennillä. Viimeksi kuluneena vuonna on kultaa pankkiin ostettu 24,444:24 markasta. Pankin kultarahasto nousee siis täydellensä ohjesäännön vaatimaan määrään, jommoisena se on yhä ollut vuodesta 1881 saakka. Mitä erittäin pankin hallussa löytyvään Suomen kultarahaan tulee,

niin on se, vaikka rahoja on lyöty ainoastansa vuonna 1882, kuitenkin lisääntynyt ja vieläkin yli sen määrän kultaa mikä äskettäin rahaksi lyötiin, jota vastoin liikkeessä oleva kultaraha, joka Joulukuun viimeisenä päivänä 1881 laskettiin 5,532,340 markaksi, Joulukuun viime päivänä 1884 on vähentynyt 4,521,100 markkaan.

Kultaraha ei siis näy suuremmassa määrässä voivan pysyä liikkeessä, josta kyllä voidaan huomata ilahuttava todistus yleisön varmasta luottamuksesta pankin vakuuteen, vaan joka toiselta puolen saattaa tuottaa melkoisia epäkohtia, jos tuonti vaatisi enemmän arvoaineita, kuin vienti voi tarjota. Vaan koska pankilla on monta lajia kullaksi helposti muutettavia varoja, joista tarvittaissa joka kerta voidaan valita myytäviksi sopivimmat, niin ei liene pelkäämistä, että tulevaisuudessakaan, sen verran kuin edeltäpäin voi arvata, tulisi varsin vaikeaksi pysyttää kultarahasto säännöllisellä kannalla.

Kultakannalle siirtymisen jälkeen käy rahaksi lyöty hopea, joka sen ohessa on jossakin määrin ala-arvoista, ainoastansa vaihtorahana, jota ei enää saa lukea pankin metalliseen rahastoon kuuluvaksi. Jo edellisellä valtiopäivien väliajalla ruvettiin keskusteleuksiin liikanaisen hopearahan sulattamisesta, ja nyt on tämä asia, kuten seuraavassa näytetään, edistynyt sen verran, että hopeata yhteen miljoonaan markkaan on täällä sulatettu ja Hampurissa puhdistettu. Pankin tappio tästä teki 81,027 markkaa 95 penniä, sittenkuin kruunu yksin on ottanut kärsiäksensä hopearahan kulumisesta syntyneen vahingon 4,083 markkaa 81 penniä, ja puoleksi pankin kanssa ottanut osaa sulattamis- ja puhdistamiskustannuksiin. Rahaksi ei hopeata enää ole lyöty, ja kun rahapaja vuoden 1881 loppuun asti on lyönyt yhteensä 13,183,500 mk. hopeassa, oli sitä Joulukuun 31 p:nä 1884 jällellä 12,183,500, josta tallella pankissa 5,611,831: 75 ja yleisessä liikkeessä 6,571,668: 25.

Pankin setelistö ei tällä ajalla ole ollut niin suurten vaihtelujen alainen kuin muutamina edellisinä vuo-

sina; päin vastoin on liikkeessä oleva setelimäärä jokseenkin tasaisesti kasvanut. Kun siirtotili Joulukuun viimeiseltä päivältä v. 1881 osoittaa seteleitä olleen liikkeessä 44,793,784 markan arvosta, nousi niiden määrä seuraavan vuoden lopussa 45,071,140, Joulukuun 31 p. 1883 47,149,132 sekä viime vuoden lopussa 44,968,984. Alhaisimpaan määräänsä, 43,878,459 markkaan, joutui setelin-anto Kesäkuun 30 p:nä 1882 ja korkeimpaan, 48,221,993 markkaan, Syyskuun 30 p:nä 1883. Koko tällä ajalla ei pankin ole tarvinnut käyttää likimainkaan koko sille myönnettyä setelin-anto oikeutta. Tilinpäätökset vuosien 1881, 1882, 1883 ja 1884 lopussa osoittavat setelin-antooikeutta olleen käyttämättä 21,672,490: 89; 22,327,872: 74; 18,270,615: 85 ja 19,083,251: 15 arvosta. Enimmin käytettiin setelin-anto-oikeutta metallisen arvoaineen suhteen Syyskuulla 1883, jolloin käyttämättä jäänyt määrä oli ainoastansa 14,230,486. Vaan ei silloinkaan olisi pankille ollut millään tavalla mahdotonta, hankkia yleisön käytettäväksi liikkeen välitys-ainetta vilkkaampaakin asioiden varten. Ett'ei mitään suurempaa tarvetta tässä suhteessa ole ilmaantunut, sitä on nähtävästi vaikuttanut ylempänä jo mainittu laimentunut asioidenliike. Pankki on sillä ajalla puolestansa, sikäli kuin järkeviin taloudellisiin periaatteihin on katsottu soveltuvaksi, koettanut helpottaa liikettä asiainhaarain mukaan alentamalla sekä lainaus- että diskonttokoron. Korkomäärät, jotka Marraskuun 20 p:nä 1881 määrättiin $4\frac{1}{2}$, 5 ja 6 prosentiksi pankissa diskontattavista kotimaisista vekseleistä, $4\frac{1}{2}$, 5 ja 6 prosentiksi hypoteekkilainoista, riippuen vakuudeksi annetun esineen laadusta, sekä $4\frac{1}{2}$ ja 5 prosentiksi samoilla perusteilla annetuista kassakreditiiveistä ynnä $\frac{1}{2}$ prosenttia pääsymaksuksi, koroitettiin sittemmin Huhtikuun 12 p:nä 1882 vastaaviksi $4\frac{1}{2}$, $5\frac{1}{2}$ ja 6 prosentiksi vekseleistä 5, $5\frac{1}{2}$ ja 6 prosentiksi hypoteekkilainoista ja 5 prosentiksi kassakreditiiveistä, vaan alennettiin jälleen Huhtikuun 23 p:nä 1883 $4\frac{1}{2}$ prosentiksi hypoteekkilainoista sekä $4\frac{1}{2}$ ja 5 prosentiksi kassa-

kreditiiveistä yhä vaan $\frac{1}{2}$ prosentin pääsymaksulla. Elokuun 9 p:nä 1883 vähennettiin vieläkin diskonttokorko kotimaisista vekseleistä vastaaviin $4\frac{1}{2}$, 5 ja 6 prosentiksi, jonka jälkeen kaikki nämä korkomäärät ovat pysyneet muuttamatta.

Pankin koko lainausliike, joka edellisellä viisivuotisella ajanjaksolla asteettain oli alentunut 450:stä 325 miljoonaan vuodelta, ei sittemmin ole varsin paljon kohonnut yli tämän määrän. Vuonna 1882 nousi se kyllä 372 miljoonaan, vaan väheni taas seuraavana vuonna 337 miljoonaan ja oli vuonna 1884 noin 326 miljoonaa. Tähän verrattuina katsottaneen tappiot, jotka pankki viime vuosina on vekseli- ja lainausliikkeestänsä kärsinyt, jotenkin vähäisiksi. Ainoastansa yksi suurempi sellainen on sanottuna aikana kohdannut pankkia, tälläkin kertaa erään puutavarafirman tuottamana, joka liiallisesta yrittelyisestä ja huonojen kauppasuhteitten tähden oli joutunut häviölle. Sen sitoumukset Suomen Pankkiin ovat kuitenkin kaikki maksetut, paitsi ne vekselit, jotka eräs venäläinen asioitsija oli asettanut tahi hyväksynyt maksettavaksi. Vaikeat lailliset menettelyt Venäjällä ovat olleet syynä siihen, ett'ei tällä tavoin maksamatta jääneiden saamista arvoa vielä ole millään varmuudella voitu määrätä. Tähän liitetty taulu 21 osoittaa muuten ne rahan määrät, jotka tällä ajalla ovat siirretyt sarkkeen ulkopuolelle, julistetut epävarmoiksi tahi pois pyyhityt sekä ne tappiot jotka pankki vuosina 1882—1884 yleensä on kärsinyt.

Yleisen asioimisliikkeen supistuminen, joka tällä ajanjaksolla on jatkunut perintönä edelliseltä, on tietysti vaikuttanut siihen osaan Suomen Pankin toiminnasta, johonka kotimaiset diskonttaukset, lainat ja kassakreditiivit kuuluvat. Erittäin on hypoteekkilainain määrä alentunut pääasiallisesti sen kautta, että ne suuret sum-

mat, jotka 1870 luvun jälkimäisen puoliskon aikana annettiin puutavara-varastoja vastaan, nykyään ovat melkoisesti vähentyneet. Kuitenkaan ei tämäkään osa asioimisliikkeestä ole ollut sitä määrää vähempi, joka oli lainassa Joulukuun viimeisenä p:nä 1881 eli 5,205,423: 35. Maksamattomien hypoteekkilainojen summa on nimittäin puheena olevana aikakautena varsin vähillä muutoksilla tehnyt noin 7 miljoonaa. Kotimaisten diskonttauksien ja kassakreditivien yhteenlaskettu määrä on samana aikana vaihdellut 12,₃ ja 14,₄ miljoonan välillä, ja oli Joulukuun viimeisenä päivänä v. 1884 14,396,711.

Vienti on edelleen, jos kohta vähennetyssä määrin, tuonut pankille ulkomaan arvo-aineita tarpeen tyydyttämiseksi. Siten ostettiin ulkomaan tahi Venäjän rahassa maksettavia vekseleitä vuosina 1882 16,137,274, 1883 19,570,243: 45 ja 1884 18,592,289: 72 markan edestä. Juoksevalla tilillä olevat saatavat ulkomailla olivat 1881—1884 vuosien lopussa vast. 20,298,418: 74; 11,749,945: 98; 17,124,386: 63 ja 15,964,384: 70.

Pankin vuosien 1882—1884 väliajalla määräämät kurssit ovat olleet varsin pysyviä. Seuraavat kurssi-muutokset lienevät kuitenkin merkillisempinä huomattavat. Elokuun 22 p:nä 1883 vähennettiin eroitus Pietarin osto- ja myyntikurssein välillä 8:sta 5:teen. Elokuun 29 p:nä s. v. koroitettiin 3 kuukautinen Lontoon diskonttokurssi 25:stä 25,₀₃:een, jonka ohessa kaikki kurssinmääräykset tarpeellisesti muutettiin. Maaliskuun 19 p:nä 1884 alennettiin eroitus Pietarin kurssissa 4:ään, ja 3 kuukautinen Lontoon diskonttokurssi kohotettiin 25,₀₅:teen, jonka ohessa muut osto-kurssit muodostettiin tämän mukaan. Lukuun ottamatta Pietarin ja Tukholman kurssija, jotka useammin ovat vaihdelleet, on ainoastansa vähäpätöisiä muutoksia kurssien suhteen tehty.

Pankin ohjesäännön sanain mukaan ei pankin toimintaan kuulu ulkomaisten eikä kotimaisten kuoleuslainain hankkiminen. Pankkivaltuusmiehet eivät kuitenkaan ennen eikä nytkään ole katsoneet voivansa kieltäytyä suomasta pankin apua uusien valtiolainain ottamiseen ja vanhain muuttamiseen, kun on katsottu sen voivan tapahtua ilman haitatta pankin varsinaiselle toiminnalle, ja kun sen avunteko on saattanut vaikuttaa edullisempain laina-ehtojen saamisen. Tässä suhteessa on, sittenkuin Valtiovarain-toimituskunta kirjoituksessa Pankin puheenjohtajalle Syyskuun 6 p:ltä 1882 oli kysynyt, suostuisiko Suomen Pankki joko yksin tahi jonkun yhtiökunnan kanssa ottamaan suorittaaksensa sen 10 miljonan markan lainan, jolla maksettaisiin Venäjän Valtiorahaston antama apuraha Pietarin—Riihimäen rautatierakennukseen, ja Pankkivaltuusmiehet olivat siihen suostuneet, Suomen Pankki pankiri-firman M. A. von Rothschild & Söhne'n kanssa Frankfurt am Mainissa muodostanut yhtiökunnan, jossa Suomen Pankki on ottanut vakinaisesti suorittaaksensa puolet lainamäärästä. Myönnettävä on, että tämä laina saatiin varsin edullisilla ehdoilla, ja obligationeilla on myös ollut hyvä menekki ulkomailla. Sitä vastoin ovat ne kotimaassa käyneet verrattain vähän kaupaksi. Pankki, joka kyllä ulkomailla olisi voinut myydä osansa, ei ole katsonut syitä siihen löytyvän, koska ei ole mitään aihetta myymisen jouduttamiseen. Tästä lainasta myytiin pankista vuonna 1883 606,285 ja 1884 371,790 sekä Pankin asiamiesten kautta Berlinissä ja Hampurissa vuonna 1883 1,100,350 Rmk., jota vastoin samana vuonna Lybeckissä ostettiin 55,080 Rmk.; vuoden 1884 lopussa on siis jäljellä myymättä 2,126,655 Rmk.

Kirjoituksessa Kesäkuun 3 p:ltä 1882 ovat Suomen Säädyt sallineet Pankkivaltuusmiesten erityisillä ehdoilla kirjoituttaa kuitiksi sen 600,000 markan lainan, jonka Hypoteekkiyhdistys on saanut pankista. Sen menettelyn jälkeen, jonka alaisena asia sittemmin on ollut, ja josta

seuraavassa annetaan tarkempaa selkoa, ovat Pankkivaltuusmiehet, jos kohta epäillen, katsoneet velvollisuudeksensa suostua Hypoteeki-Yhdistyksen Johtokunnan tekemään pyyntöön saada laina kuitiksi kirjoitetuksi. Mahdollisesti voidaan olla erimielisiä siitä, onko yhdistyksen vailinki todellakin „yhdistyksen omien tointen kautta kuolettu“. Pankkivaltuusmiesten tekemät tarkat laskut yhdistyksen tilasta osoittivat kumminkin, että yhdistys siihen aikaan, jolloin kysymys kuitiksi-kirjoittamisesta oli ratkaistava, oli katsottava maksunvoivaksi, ja että säästövaraston perustaminen oli mahdollinen. Aivan varmasti voitiin sen ohessa luottaa siihen, että yhdistyksen onnistuisi muuttaa kotimaisen 5 prosentin lainansa $4\frac{1}{2}$ prosentin lainaksi jotenkin edullisilla ehdoilla, toimi joka melkoisesti vahvistaisi yhdistyksen asemaa. Pankkivaltuusmiesten täytyi siis, kun Säätyjen tekemät ehdot olivat ainakin muodollisesti täytetyt, joko suostua Johtokunnan pyyntöön, taikka kieltämällä siltä kuitiksi-kirjoittamista, saattaa aiottua lainanmuuttamista raukeamaan, jolloin edulliset liikesuhteet pian kyllä voisivat muuttua, ja yhdistys tulisi kykenemättömäksi taroituksensa mukaan auttamaan maan-omistajia lainoilla hypoteekia vastaan. Kaiken tämän johdosta eivät Pankkivaltuusmiehet luule liian laveasti käyttäneensä Säätyjen heille antamaa toimivaltaa, kun he päätöksellensä Marraskuun 19 p:ltä 1883 Säätyjen puolesta ovat suostuneet anottuun kuitiksikirjoittamiseen. Epäilemättä voineekin yhdistys, jos sen asioita vastedes tarkkaan hoidetaan ohjesäännön määräysten mukaan, tästä lähtien pysyä vaakaassa asemassa.

Pankin kanta- ja vararahastojen suhteen eivät viimeksi kokoontuneet Säädyt ole tehneet minkäänlaisia muutoksia. Ne ovat siis, niinkuin ennenkin, edellinen 6,000,000 ja jälkimäinen 9,000,000 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1881 tehdyn tilinpäätöksen mukaan oli käyttämättömien voittovarojen määrä 8,513,217:10. Vuonna 1882 nousi pankin puhdas voitto 2,014,972:78 markkaan,

ja siitä poislukien erityisesti määrätyt vähennykset, siirrettiin käyttämättömiin voittovarain tiliin 1,765,431: 78. Lisäys vuoden 1883 voitosta, samanlaiset vähennykset poisluettuina, nousi 1,773,392: 55 markkaan ja vuodelta 1884 sen mukaan kuin vielä voidaan laskea: 1,322,577: 88. Sitä vastoin on samoista käyttämättä olevista voittoroista Säätyjen päätöksen mukaan valtiovaraston tarpeihin annettu 5,300,000 mk. Niistä on sitä paitsi poisluettu Hypoteeki-yhdistyksen laina 600,000 markkaa, jonka ohessa pankin kiinteimistötiliin on siirretty vuonna 1882 137,567: 34, 1883 153,806: 70 ja 1884 2,472: 64. Tästä syystä nousevat pankin käyttämättä olevat varat nykyään 7,118,824: 98, joka summa, kun tilit lopullisesti päätetään, luultavasti vähän kohoaa, ja jäänee siis täydellensä Säätyjen käytettäväksi, koska tähän asti saavutetun kokemuksen mukaan, vararahaston lisääminen lähimmässä tulevaisuudessa ei näy olevan tarpeen vaatima.

II. Pankkivaltuusmiehillä esillä olleista pääasiallisista toimista.

§ 1.

a) Pankkivaltuusmiehille annetussa kirjoituksessa ovat Joensuun kaupungin Pormestari J. A. Nystén ja kauppias samassa kaupungissa A. Pakarinen omasta ja kirjoitukseen liitettyjen erityisten valtuuskirjain nojalla kolmenkymmenen osaksi mainitussa kaupungissa osaksi Nurmeksen, Pielisjärven ja Liperin pitäjissä asuvan asioimismiehen puolesta anoneet, että Joensuun kaupunkiin perustettaisiin Suomen Pankin konttori tahi ainakin laajalle toimiva asioimisto. Tämän anomuksensa perusteeksi huomauttivat hakijat, että vaikka Yhdyspankilla ja Pohjoismaiden osakepankilla kullakin on konttorinsa Joensuussa, nämä eivät kuitenkaan riittäneet paikkakunnan ja lähiseudun rahatarvetta tyydyttämään. Saadaksensa krediittia Suomen Pankista saattoivat Karjalan asioimismiehet kyllä kääntyä Pankin Wiipurissa olevan konttorin puoleen. Vaan krediittilaitoksen käyttäminen kolmenkymmenen penikulman päässä oli varsinkin talvisaikaan huonojen kulkuneuvojen tähden varsin vaikeaa ja tuotti asioimiselle haitallista viivytystä. Hankaluutta syntyi vielä siitäkin, ett'ei Viipurin konttori niin kaukaa voinut seurata Karjalan asioita sillä tarkkuudella, joka asioimismiesten aseman arvostelemiseen on tarpeellinen. Lisäksi ovat hakijat, jos Suomen Pankin konttori perustettasiin Joensuuhun, sitoutuneet aluksi viiden vuoden ajaksi maksutta antamaan konttorille sopivat virka-huoneet ja tarpeellinen kassaholvi.

Kuulusteltuansa Pankinjohtokunnan mieltä tästä anomuksesta ja siitä vielä yhdessä Johtokunnan kanssa

a) Suomen Pankin konttorin perustaminen Joensuuhun sekä Käkisalmen ja Sortavalan asioimistojen lakkauttaminen.

keskusteltuaan, ovat Pankkivaltuusmiehet, jotka, katsoen Karjalan olevaan ja yhä karttuvaan asioimisliikkeen, arvelivat, että mainitun maakunnan rahaliikkeen huoventamiseksi Suomen Pankin konttori voitaisiin perustaa Joensuun kaupunkiin, mutta että se olisi, kunnes luotettavampaa kokemusta olisi saatu, toistaiseksi asetettava väliaikaiselle kannalle, alamaaisessa kirjoituksessa H. K. M:tille esittäneet, että Suomen Pankin konttori, toimiva siihen suuntaan ja sillä tarkoituksella, kuin Pankin maaseutukonttoreista on säädetty, väliaikaisesti viideksi vuodeksi perustettaisiin Joensuun kaupunkiin, avattavaksi Heinäkuun 1 p:nä, sekä että konttoriin otettaisiin ylimääräiselle vuosikulungille: yksi komisarius, joka olisi konttorin esimiehenä ja samassa hoitaisi kassatoimet, yksi konttorikirjuri, joka toimittaisi kirjanpidon y. m., kaksi diskonttokomitean jäsentä samalla toimivallalla ja samoin palkattuina, kuin mainitut virkamiehet Pankin muissa maaseutukonttoreissa, kuitenkin sillä muutoksella että toinen diskonttokomitean jäsenistä olisi velvollinen erilisäpalkkiota vastaan kontrollantina pitämään hallussansa konttorin pääkassan avain ja sitoutuisi mainituksa kassassa mahdollisesti syntyvästä vajauksesta vastaamaan sillä tavoin kuin § 112 Pankin voimassa oleva ohjesääntö säättää pankkikomisariuksen vastuunalaisuudesta mainituksa suhteessa. Pyytäen että konttoria varten tehty, 13,500 markkaan nouseva vuosirahasäännös vahvistettaisiin, ja huomauttaen siitä, että Käkisalmen ja Sortavalan kaupungeissa löytyvät Pankin asioimistot, jotka tähän asti ovat näkyneet olevan sangen vähäksi hyödyksi, nyt Joensuuhun perustettavan Pankin konttorin kautta tulisivat vielä vähemmän tarpeellisiksi maamme itäisille osille, ovat Pankkivaltuusmiehet esittäneet, että he, jos Pankin konttorin perustaminen Joensuuhun sallittaisiin, saisivat oikeuden Heinäkuun 1 p:stä 1884 lakkauttaa mainitut toimistot.

Sittenkuin K. Senaatti kirjoituksessa Marraskuun 14 p:ltä 1883 oli suostunut ylläolevaan ehdotukseen ja

vahvistanut puheena olevalle konttorille ehdotetun vuosikulungin, avattiin konttori yleisölle Heinäkuun 1 p:nä 1884, ja samana päivänä lakkautettiin Käkisalmen ja Sortavalan asioimistot.

b) Sittenkuin Jyväskylän kaupungin valtuusmiehet Pankkivaltuusmiehille Toukokuun 17 p:nä 1884 tulleessa kirjoituksessa olivat anoneet Suomen Pankin konttorin perustamista mainittuun kaupunkiin, kehoittivat Pankkivaltuusmiehet Pankinjohtokuntaa antamaan lausuntonsa sanotusta anomuksesta. Kun Johtokunta kuitenkin on katsonut tarpeelliseksi, Jyväskylän kaupungin valtuusmiehiltä heidän Pankissa käyttämänsä asiamiehen kautta koettaa hankkia tarkempia tietoja seudun asioimissuhteista, vaan näitä tietoja ei vielä vuoden lopussa ollut kuulunut, niin ei ole Johtokunta tähän saakka voinut antaa vaadittua lausuntoa, joten asia on lopullisen toimen varalle jäänyt.

§ 2.

Sittenkuin Keisarillisen Senaatin Valtiovarainoimistuskunta kirjoituksessaan Syyskuun 6 p:ltä 1882 Pankinjohtokunnan Puheenjohtajalle oli kysynyt, olisiko Suomen Pankki halullinen, joko yksin tahi yhdessä jonkun pankkiirihuoneen kanssa, valtiovarastolle edullisimmilla ehdoilla, ottaa hankkiaksensa se kymmenen miljonan markan suuruinen laina, jolla maksettaisiin Venäjän Valtiorahaston raha-apu Pietarin—Riihimäen rautatien rakennukseen, ja josta lainasta viimeksi koossa olleet säädyt olivat menneet takaukseen, sekä Pankinjohtokuntatastä syystä oli ryhtynyt niihin valmistaviin toimiin, joita mainitaan pöytäkirjassa Lokakuun 10 p:ltä, ovat Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa samalta päivältä suostuneet siihen, että Suomen Pankki M. A. von Rothschild & Söhne'in pankkiirihuoneen kanssa muodostavat yhteistoimiston, joka ottaa suorittaaksensa mainitun lainan, niillä ehdoilla, joita esitetään sanotussa kirjeessä.

b) Anomus pankinkonttorin perustamisesta Jyväskylään.

Pankki suostunut hankkiimaan, yhteydessä pankkiirihuoneen M. A. von Rothschild & Söhne'in kanssa, lainaa, millä valtorahasto takaisin maksaa Venäjän valtorahastosta saatu raha-apu Pietarin—Riihimäen rautatien rakennukseen.

§ 3.

Hypoteekkiyhdistyksen lainan kuitiksi kirjoittamien.

Hänen Keisarillisen Majesteettinsa viimeksi kokoon-tuneille Säädylle antaman armollisen esityksen johdosta, koskeva sen lainan kuitiksi kirjoittamista, joka on Hypoteekkiyhdistykselle Suomen Pankista annettu, ovat Säädyt päättäneet, että mainittu laina, nouseva 600,000 markkaan, saataisiin kuitiksi kirjoittaa, etenkin Hypoteekkiyhdistyksen Oulun, Kuopion ja Mikkelin lääneissä asuvain osakasten hyväksi, ehdolla:

että yhdistyksen vailinki, noin 465,000 markkaa, sen omasta toimesta kuoletetaan.

että hoitokustannukset joka vuosi suoritetaan käytämättä korkoon ja kuoletukseen tarpeellisia varoja, sekä että yhdistyksen voinnin vakaannuttamiseksi kestämään niitä tappioita, joita annetuista lainoista saattaa syntyä, ohjesääntöön lisätään määräys, että vararahasto on perustettava, joka suuruudeltaan ei ole alempi-arvoinen kuin 1 prosentti kaikista ulkona-olevista sitoumuksista, ja että, jos mainittu vara-rahasto on tätä vähintään määrää vähempi, paikalla ryhdytään toimiin sen enentämiseksi sanottuun määrään.

Kirjoituksessa Kesäkuun 3 p:ltä 1882 ovat Säädyt Pankkivaltuusmiehille ilmoittaneet yllämainitun päätöksensä ja samassa valtuuttaneet Pankkivaltuusmiehiä kirjoittamaan laina kuitiksi, kohta kuin Hypoteekkiyhdistys Valtuusmiehille näyttää, että yhdistys ryhtymättä semmoiseen osannaiseen veroitukseen, jonka kautta osa sen jäsenistä suuremmissa määrässä kuin toiset saisi kärsiä yhdistyksen ennen vuotta 1878 syntyneitä tappioita, lopullisesti oli ryhtynyt semmoisiin toimiin, jotka tekivät varmaksi edellä olevien ehtojen täyttämisen; sillä aikaa saisi laina, Säätöjen samalla antaman määräyksen mukaan, ilman korkoa ja säädettyä sisäänmaksua jäädä maksumatta vuoden 1884 loppuun asti.

Viitaten Säätöjen mainittuun päätökseen ja Pankkivaltuusmiehille annettuun valtaan, ilmoitti Suomen Hypoteekkiyhdistyksen Johtokunta kirjoituksessa Heinä-

kuun 24 p:ltä 1883 Valtuusmiehille, että Yhdistys oli täyttänyt kaikki Säätöjen määräämät ehdot, ja pyysi Johtokunta sentähden Pankkivaltuusmiehiä kirjoittamaan kuitiksi puheena oleva velka Suomen Pankille.

Tämän pyyntönsä perusteeksi ilmoitti Johtokunta, samassa esittäen vuoden 1882 tilinpäätöksen johdosta tehdyn laskun yhdistyksen asemasta, muun muassa, että yhdistyksen ylimääräiseen yhtiökokoukseen Helmikuun 26 p:nä 1883 kokoon-tuneet osakkaat olivat lausuneet siitä Säätöjen osoittamasta keinosta, että kaikki yhdistyksen osakkaat suhteellisella takseerauksella täyttäisivät ennen vuotta 1878 syntyneitä tappioita, että sellainen menetystapa, koska se sotii yhdistyksen ohjesäännön 16 §:ää vastaan, oli mahdoton panna toimeen rikkomatta sen kautta tehdyt lainaussopimukset.

Tästä syystä oli Johtokunta yhtiökokouksen valtuuttamana Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anonut, että yhdistyksen jällellä olevan vailingin korvaamiseksi valtiovaroista sille annettaisiin 450,000 markan suuruinen raha-apu. Tähän anomukseen oli Hänen Keisarillinen Majesteettinsa myöskin suostunut. Sen ohessa Johtokunta huomautti, että, jos yhdistys vast'edes kärsisi sellaisia tappioita, jotka rikkoisivat sen tulojen ja menojen suhdallisuutta, sen toimenä olisi, osakkaiden varsinaisissa yhtiökokouksissa vuosina 1882 ja 1883 tekemäin päätösten mukaan, ohjesäännön 16 §:n nojalla määrätä tarpeellisia lisämaksuja osakkaiden maksettavaksi, sekä että nämät yhtiökokoukset myös olivat päättäneet erityisistä yhdistyksen ohjesääntöön tehtävistä muutoksista, joten ohjesäännön 42 §:ään otettiin määräys, joka velvoittaa vara-rahaston perustamiseen Säätöjen asiassa antaman lausunnon mukaan.

Sen menettelyn jälkeen, jonka pöytäkirjat Heinäkuun 26 ja Elokuun 9, 15 ja 23 p:iltä osoittavat, ja sitenkuin Keisarillinen Senaatti armollisella julistuksella Syyskuun 25 p:ltä 1883 oli vahvistanut mainittujen yhtiökokousten päätökset, ottivat Pankkivaltuusmiehet seu-

raavan Marraskuun 12 p:nä asian uudestaan käyteltäväk-sensä. Asian valaisemiseksi esitti allekirjoittanut Linde-löf silloin yhdistyksen kirjain nojalla tehdyn, näin kuu-luvan laskun yhdistyksen asemasta Joulukuun 31 p:nä 1882.

„Lainaustili:

<i>Saamisia;</i>	
a) Kuoletuslainoja 5 % kor- koa vastaan:	
Alkuperäinen määrä . . .	5,346,000: —.
Jälellä oleva „ 31 p. Jou- luk. 1882	3,956,132: 50.
Vuotuismaksut näistä laske- tut $5\frac{3}{4}$ prosentiksi joka lainan alkuperäisestä mää- rystä jälellä olevalta kuo- letusajalta ja diskonteera- tut 5 % korkokannan mu- kaan ovat arvoltaan nyky- ään	— 3,905,287.
b) kuoletuslainoja $5\frac{1}{2}$ % kor- koa vastaan:	
Alkuperäinen määrä . . .	14,040,450: —.
Jälellä oleva „ 31 p. Jou- luk. 1882	13,315,430: 53.
Vuotuismaksut näistä laske- tut $5\frac{3}{4}$ prosentiksi joka lainan alkuperäisestä pää- omasta jälellä olevalta kuo- letusajalta	— 14,237,343.
	18,142,630.
<i>Velkoja:</i>	
a) Liikkeessä olevia $4\frac{1}{2}$ % ulkomaan obligationeja . .	9,953,212: 50.

Vuotuismaksut näistä jälellä olevalta kuoletusajalta, dis- konteeratut 5 % jälkeen	—	9,257,815.
b) Liikkeessä olevia kotimaan obligationeja	—	9,305,500.
		18,562,815.
Velkoja siis enemmän kuin varoja	—	420,185.

Suomen Hypoteekkiyhdistyksen tila Joulukuun 31 p:nä
1882.

<i>Velkoja:</i>	
Verrattaisissa toisiinsa jaetut kuo- letuslainat toiselta ja kotimaan sekä ulkomaan obligationivelka toiselta puolen lasketut nyky- siin arvoihinsa, saadaan pääoma- vajaus	— 420,185.
Alkuperäinen laina Suomen Pan- kista	600,000.
Kassakreditiiivivelka s:n s:n . .	55,000.
Laina Suomen Valtiokonttorista Maksettaviksi langenneita vaan- maksamattomia korkoja koti- maan obligationeista	345,000. 1,000,000.
	— 32,689.
Kasvanutta korkoa Valtiokonttorin lainasta	— 14,231.
Kaikenlaisia velkoja	— 1,477.
	1,468,582.
<i>Varoja:</i>	
Sivulainoja ja niistä kasvanutta korkoa	— 201,867.
Tiloja	— 1,200.

Kaikenlaisia edeltäkäsien suoritet- tuja maksuja	—	2,689.
Saamista läänin komiteoilta . .	—	5,806.
S:a Rotschild & Söhne'ltä . .	—	63,908.
Rästäissä olevia maksettavaksi lan- genneita korkoja kuoletuslai- noista	—	40,713.
Kalusto	—	1,471.
Rahasto	—	9,486.
Vajaus	—	1,141,442.
		<u>1,468,582.</u>
Jos varoihin lisätään:		
Vuoden 1883 alussa saatu raha- apu	100,000.	
Vuonna 1883 myönnetty apu val- tiovaroista	450,000.	550,000.
On vajaus	—	591,442.
Alkuperäisen lainan kuitiksikir- joittamisen kautta	—	600,000.
Siis sekä täytettäisiin vajaus että saataisiin jäännös	—	8,558.

Muistutus: Ylläoleva lasku Hypoteekkiyhdistyksen asemasta on tehty edellyttämällä, ettei yhdistys tästä lähtien ottaisi eikä antaisi uusia lainoja, vaan kohta rupeisi maksun suoritukseen, joka jatkettaisiin siksi kuin kaikki lainat olisivat kuolettut, jonka jälkeen yhdistys kokonaan lakkaisi toimestansa. Velkojen joukosta ovat hoitokustannukset ja varain joukosta hoitokustannusmaksut jääneet tähän ottamatta. Kun edelliset nousevat noin 68,700 ja jälkimäiset 48,500 markkaan vuodelta, syntyy täten 20,200 markan tappio, jonka korvaamiseksi varoja puuttuu, ellei siihen saisi käyttää osa sakkokoroista, jotka vuosittain ovat nousseet noin 40,000 markkaan.

Jos taas otaksutaan, että lainausliikettä jatketaan samoilla ehdoilla kuin tähän asti, s. o. rahoja lainataan

5 % ja annetaan lainaksi 5¹/₂ % korkoa ja 1/4 % kuoletusmaksua vastaan, niin tulee yhdistyksen asema jossakin määrin edullisemmaksi, ehdolla että mahdolliset tappiot korvataan ylimääräisellä takseerauksella. Tämän todistamiseksi otaksuttakoon, ett'ei lainausliike kasva eikä vähene vaan pysyy aivan entisellään s. o. että se mikä kuoletuslainain pää-omasta maksetaan sisään, kohta jälleen annetaan lainaksi, ja sikäli kuin ulkomaisen lainan nykyinen arvo määrättyjen vuotuismaksujen kautta vähenee, uusi laina otetaan (kotimaan 5 % obligationein ulosantamisella), niin että nykyinen obligationivelka pysyy muuttamatta. Vuotuiset tulot ja menot olisivat silloin seuraavat:

<i>Tuloja:</i>		
Korkoa 5 % kuoletuslainasta . .	197,807.	
" 5 ¹ / ₂ % "	732,349.	
Kuoletusmaksuja kaikista lainoista	184,565.	
Hoitokustannusmaksuja (1/4 % al- kup. pääomasta)	48,466.	
Yhteensä vuotuismaksuja (6 % al- kup. pääomasta)	—	1,163,187.
Lainaksi otettu	—	<u>83,531.</u>
		1,246,718.
<i>Menoja:</i>		
Vuotuismaksu ulkomaan lainasta: 5 % korkoa nykyisestä pääomasta	462,866.	
Kuoletusmaksu siitä	83,531.	
Kotimaisia obligationeja 9,305,500		
Siitä luetaan pois valtio- apu	550,000	
5 % korkoa loppuosalle 8,755,000	—	437,775.
Velkaa jällellä, varojen siitä pois luettua, 121,257; korkoa siitä . .	—	<u>6,063.</u>

Hoitokustannuksia	—	70,000.
Lainaksi annettu	—	184,565.
Säästö	—	1,918.
		<u>1,246,718.</u>

Sanotulla edellytyksellä tulot siis, käyttämättäkään sakkokorkoja, riittäisivät kaikkein menojen suorittamiseen ja antaisivat sen lisäksi noin 2000 markkaan noussevan jäännöksen.“

Kokouksessa Marraskuun 19 p:nä oli puheena oleva asia lopullisesti Pankkivaltuusmiesten tutkittavana, ja koska Säätyjen määräys yhdistyksen vailingin kuolettamisesta sen omilla varoilla sopii pitää täytettynä sen kautta, että yhdistykselle yleisistä valtiovaroista armollisimmasti on suotu raha-apu mainitun vailingin korvaamiseksi, ja koska Pankkivaltuusmiehet ylläolevasta Hypoteekki-yhdistyksen asemaa osoittavasta laskusta ovat havainneet, että yhdistyksen varat usein mainitun lainan kuitiksikirjoittamisella saataisiin vastaamaan sen sitoumuksia, ja kun yhdistys, siitä annetun selvityksen mukaan, myös oli täyttänyt muut sanotun kuitiksikirjoittamisen suhteen määrättyt ehdot, luulivat Pankkivaltuusmiehet, kuten jo ylempänä on huomautettu, voivansa suostua anomukseen; ja on siis Hypoteekkiyhdistyksen puheena oleva laina Suomen Pankista Säätyjen antaman vallan nojalla kirjoitettu kuitiksi etupäässä yhdistyksen Oulun, Kuopion ja Mikkelin lääneissä asuvien osakkaiden hyväksi.

§ 4.

Toimia, jotka koskevat Pankin ulkomaisia asiamiehiä.

Syistä, jotka lausutaan Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjassa ja kirjoituksessa Pankin johtokunnalle Helmikuun 19 p:ltä 1884, ovat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksestä suostuneet ottamaan „Norddeutsche Bank“ Suomen Pankin toiseksi asiamieheksi Hampuriin ehdoilla,

joista Johtokunta ja ensiksi mainittu pankki ovat keskenään toistaiseksi sopineet.

Lisäksi ovat Pankkivaltuusmiehet Pankin saamisista Kesäkuun 11 p:nä samaa vuotta asiamieheltänsä „Herrat Haller Söhle & C:o“ määränneet, että niiden käyttäminen ja korolle paneminen on muutettava siihen suuntaan kuin samana päivänä tehty pöytäkirja ja kirjoitus Pankin johtokunnalle sisältää.

§ 5.

Kuten 1882 vuoden Pankkivaliokunnalle jätetty kertomus mainitsee, oli siihen aikaan, jolloin tämä kertomus annettiin, noussut kysymys hankkia täkäläiseen rahapajaan tarpeellisia laitoksia Pankissa löytyvän ja liikkeelle tarpeettoman myytäväksi aiotun Suomen hopearahan sulattamiseksi ja puhdistamiseksi. Kirjoituksessa Joulukuun 1 p:ltä 1881 on kuitenkin Valtiovarain Toimituskunta Pankkivaltuusmiehille ilmoittanut, että sen mukaan mitä Vuorihallituksen v. t. Intendentti ja rahapajan Esimies heiltä vaadituissa lausunnoissa ovat selvittäneet, rahaseoksen vaski-osuutta ei voitaisi erottaa pelkällä sulattamisella, vaan olisivat rahat tätä tarkoitusta varten kuten sanotaan affineerattavat eli puhdistettavat, mutta mitään affineeraus- eli puhdistuslaitosta ei löytynyt maassamme eikä semmoista edulla voitaisikaan tänne perustaa. Tästä syystä ilmoittivat Pankkivaltuusmiehet Valtiovarain Toimituskunnalle Helmikuun 8 p:nä 1882 annetussa kirjoituksessa, että Valtuusmiehet, asiain näin ollen, katsoivat parhaaksi lähettää se määrä hopearahojä, jotka aluksi olivat sulatettavat, eli 1 miljona markkaa yhden ja kahden markan kappaleissa Hampuriin puhdistettavaksi, ja Keisarillinen Senaatti Valtiovarain Toimituskunnalta Helmikuun 21 p:nä tulleen vastauksen mukaan, tämän johdosta nähnyt hyväksi jättää sikseensä kysymys puhdistamis- eli affineerauslaitoksen perustamisesta rahapajaan.

Pankkivaltuusmiehille Toukokuun 23 p:nä 1882 annetussa kirjoituksessa ovat säädetyt kumminkin selittäneet,

Toimia, jotka koskevat liikkeelle tarpeettoman hopearahan sulattamista ja myymistä.

ettei heillä ole mitään muistuttamista Hallituksen ja Pankkivaltuusmiesten kesken tehtyä ja edellä sanotussa kertomuksessa tarkemmin mainittua sopimusta vastaan sen vahingon jakamisesta tasan valtiovaraston ja Pankin välillä, jonka hopean sulattaminen ja myyminen arveltiin tuottavan, sekä valtuuttaneet Pankkivaltuusmiehiä Keisarilliselle Majesteetille alamaissimasti esittämään, että sulattavaksi määrätty Suomen hopearaha, johon, Keisarillisen Senatin mainitussa sopimuksessa tekemien ehtojen mukaan, piti luettaman kaikki rahaliikkeelle tarpeeton hopearaha, nouseva Senatin arvion mukaan viiteen miljonaan markkaan, määrältään alennettaisiin kolmeksi miljoonaksi markaksi. Sittenkuin Pankkivaltuusmiehet tämän johdosta olivat Syyskuun 9 p:nä 1882 tehneet alamaissen esityksen asiassa, ilmoitti Valtiovarain Toimituskunta kirjotuksessa seuraavan lokakuun 18 p:ltä, että Keisarillinen Senaatti oli nähnyt hyväksi suostua esitykseen.

Sillä välin oli Pankinjohtokunta kirjoituksessa Syyskuun 16 p:ltä samaa vuotta antanut Pankkivaltuusmiehille tiedon siitä, että Johtokunta täkäläisessä rahapajassa Huhtikuulla ja Toukokuulla oli antanut harkoksi sulattaa Suomen hopearaha yhden miljonan markan arvosta, joka harkko ulkomaalla puhdistettuna oli siellä myyty seuraavalla Heinäkuulla, ja että tästä syntynyt tappio nousi yhteensä 166,139 markkaan 71 penniin. Tämän johdosta ancivat Pankkivaltuusmiehet, edellä kerrotun sopimuksen nojalla alamaissessa kirjoituksessa Marraskuun 1 p:ltä Keisarilliselta Majesteetilta, että valtiovarasto korvaisi Pankille puolet mainitusta tappiosta, jonka ohessa Pankkivaltuusmiehet, koska osa tappiosta eli 4,883 markkaa 81 penniä oli syntynyt rahain kulumisesta niiden liikkeessä ollessa, Keisarillisen Majesteetin tutkittavaksi esittivät eikä valtiovarasto saisi Pankille maksaa vastamainitun tappion koko määrän; jonka johdosta Valtiovarain Toimituskunta kirjoituksellansa saman kuun 21 p:ltä antoi Pankkivaltuusmiehille tiedoksi, että Keisarillinen Senati hyväksyen myös viimeksimainitun esityksen oli

käskenyt valtiokonttorin Pankille lähettää Pankille mainitussa suhteessa täten tulevat 85,111 markkaa 71 penniä.

Kun Pankin metallikassa vähitellen oli kasvanut ja nykyään nousi yli ohjesäänössä säädetyn vähimmän määrän, sekä aika oli ollut vähemmän edullinen hopean rahaksi muuttamiselle, niin ei ole ollut mitään syytä joututtaa jällellä olevan liikanaisen hopean sulattamista.

§ 6.

Suomen Pankin asioimisliikkeestä ovat Pankkivaltuusmiehet antaneet muun muassa seuraavat määräykset: Pankin vekseli- ja lainausliikettä koskevia määräyksiä.

a) Sen ehdotuksen mukaan, jonka Pankinjohtokunta teki yhteisessä kokouksessa Pankkivaltuusmiesten kanssa Huhtikuun 6 p:nä 1882 ja sittemmin kirjoituksessa saman kuun 8 p:ltä, ovat Pankkivaltuusmiehet Huhtikuun 12 p:nä päättäneet korottaa korot Suomen Pankista annettavista lainoista ja diskonttauksista Pankissa seuraavalla tavalla: uusista 90 päivää pitemmäksi aikaa asetetuista kotimaan vekseleistä 5 prosentista $5\frac{1}{2}$:ksi prosentiksi; hypoteekkilainoista kultaa ja hopeata sekä obligationeja vastaan $4\frac{1}{2}$ prosentista 5:ksi prosentiksi, hypoteekkilainoista osakkeiden ja kiinnitettyjen velkakirjain panttausta vastaan 5 prosentista $5\frac{1}{2}$:ksi prosentiksi, sekä kassakreditiiveistä obligationein panttaamista vastaan $4\frac{1}{2}$ prosentista 5:ksi prosentiksi. Sitä vastoin pidettiin entiset 6 prosentin korot Pankkivaltuusmiesten kirjoituksessa Marraskuun 29 p:ltä 1881 entisellään lainoista muuta kelpaavaa vakuutta vastaan ja 5:den prosentin korot kassakreditiiveistä muuta panttia kuin obligationeja vastaan, $4\frac{1}{2}$:len prosentin korot kolmeksi kuukaudeksi tahti lyhyemmäksi aikaa asetetuista vekseleistä sekä 6:den prosentin korot vekselin uudistamista myönnettäissä, jota paitsi pääsymaksu kassakreditiivisopimuksista edelleen oli laskettava $\frac{1}{2}$ prosentiksi.

Nämä korkomäärät pysyivät muuttamatta Huhtikuun 23 p:ään 1883, jolloin Pankkivaltuusmiehet, katsoen

pankin asemaan, taas määräsivät koron alennettavaksi hypoteekkilainoista vakuutta vastaan kullassa, hopeassa tai obligationeissa $4\frac{1}{2}$ prosentiksi, samanlaisista lainoista osakkeiden ja kiinnitettyjen velkakirjain panttausta vastaan 5 prosentiksi ja kassakreditiiveistä obligationein panttaamista vastaan $4\frac{1}{2}$ prosentiksi, jonka jälkeen vielä Valtuusmiesten kirjoituksen mukaan 9 p:ltä Elokuuta, diskontokorkokin kolmea kuukautta pitemmäksi aikaa asetetuista vekseleistä alennettiin 5 prosentiksi.

Täten voimassa olevat korkomäärät vahvistettiin Pankkivaltuusmiesten kirjoituksen kautta Joulukuun 10 p:ltä 1884 sillä lisäyksellä, että $4\frac{1}{2}$ prosentin diskonto vekseleistä kolmeksi kuukaudeksi tahi pitemmäksi aikaa luettaisiin ainoastansa varsinaisista, mainituksi aikakaudeksi asetetuista asioimisvekseleistä ja päätöksellä Marraskuun 29 p:ltä 1884 määrättiin nämät korot edelleen noudatettaviksi saman vuoden Tammikuun 1 p:stä siksi kunnes toisin voitaisiin säätää, kuitenkin sillä tavoin että korko lainoista ja kassakreditiiveistä, kun obligationia panttina käytetään, lasketaan $4\frac{1}{2}$ prosentiksi ainoastansa, jos nämä obligationit ovat valtioiden tahi kuntain ulosantamia, tahi jos valtio oli mennyt niistä takaukseen, vaan 5 prosentiksi muunlaisia obligationeja käytettäissä. Sitä paitsi määrättiin $4\frac{1}{2}$ prosentin korkokanta käytettäväksi myös lainoissa ja kassakreditiiveissä, joissa vakuutena oli pankkitalletuskuitti.

b) Laina- ja maksu-ajat.

b) Laina- ja maksuajasta ovat Pankkivaltuusmiehet Marraskuun 29 p:ltä 1881 määränneet, että pisin maksuaika kotimaisille vekseleille ja muille krediittipapereille, jotka Pankissa ostetaan tahi diskontattavaksi hyväksytään, on oleva kuusi kuukautta, samanlaisille ulkomaan vekseleille kolme kuukautta, ollen kuitenkin Pankin johdokunnalla oikeus poikkeuskohdissa ostaa ulkomaan vekseleitä pitemmällä maksuajalla, aina kuuteen kuukauteen asti; pisin laina-aika hypoteekkilainoille määrättiin kuudeksi kuukaudeksi, suomalla kuitenkin Johtokunnalle oikeus poikkeustiloissa ulottaa sitä aina kahteentoista kuu-

kauteen asti, ja pisin aika kassakreditiivisopimuksille yhdeksi vuodeksi.

Nämä päätökset pysytettiin voimassa Pankkivaltuusmiesten päätöksillä Joulukuun 9 p:ltä 1882, Joulukuun 10 p:ltä 1883 ja Marraskuun 29 p:ltä 1884.

c) Lainain korkeimmaksi määräksi, joka voimassa olevan pankin ohjesäännön mukaan kelpaavia panttia vastaan saataisiin Pankista antaa, määräsivät Pankkivaltuusmiehet Marraskuun 29 p:ltä 1881: 1) kullasta ja hopeasta sekä Suomen valtion ja Suomen Hypoteekkiyhdistyksen obligationeista 5 prosenttia alle niiden käypää pörssihintaa; 2) Venäjän ja muiden valtioiden obligationeista, maksettavat metallilla tahi ulkomaan arvoaineilla, 15 prosenttia alle pörssihinnan; 3) Venäjän rahassa maksettavista valtiopapereista ja muista obligationeista 25 prosenttia pörssihinnan alle 4) kotimaisten yhtiöiden osakekirjoista, jotka ovat näyttäneet olevansa vakaantuneessa arvossa, sekä koti- ja ulkomaisista maanviljelystuotteista ja sen laatuista tavaroista ja teollisuuden tuotteista, jotka käyvät kaupassa eivätkä ole pilaantumisen alaisia, 25—50 prosenttia alle pörssi- tai käyvän hinnan.

c) Panttien lainausarvo.

Nämä säännöt pysytettiin voimassa Pankkivaltuusmiesten päätöksellä Joulukuun 9 p:ltä 1882 sekä määräyksellä 10 p:ltä Joulukuuta 1883 myös muissa kohdin, paitsi siinä, että 4:nnessä kohdassa mainittuun pantteihin lainausarvo vähennettiin 50—75 prosentiksi alle pörssi- tahi käyvän hinnan.

Päätöksellä Marraskuun 29 p:ltä 1884 ovat erilaisen panttien lainaus-arvosta yllämainitussa suhteessa annetut määräykset muutetut seuraavalla tavalla: korkein summa joka pankkitalletusta vastaan saataisiin antaa, määrättiin viideksi prosentiksi alle pääoman arvoa: 2 kohdassa lueteltuihin pantteihin lasketaan myös hyviä kuntain ulosantamia metalli-arvossa maksettavia obligationeja, ja määrättiin 3 ja 4 kohdassa lueteltujen pant-

tien lainausarvo korkeintaan 75 prosentiksi niiden pörssi- tai käyvästä hinnasta.

d) Toimituspalkkio Pankin antamista osoituksista ja taksa talletuksista.

d) Edellä mainituissa kirjoituksissa Marraskuun 29 p:ltä 1881, Joulukuun 9 p:ltä 1882, Joulukuun 10 p:ltä 1883 ja Marraskuun 29 p:ltä 1884 määräsivät Pankkivaltuusmiehet: että toimituspalkkio Pankin antamista maksuosoituksista laskettaisiin $\frac{1}{10}$ prosentin mukaan ja kuukautinen maksu talletetusta tavarasta 3 markaksi yhdeltä kuutiojalalta ja 50 penniksi kultakin kuutiojalalta sen yli.

e) Toimia maistraatin myöntämien kiinnitysten suhteen.

e) Niinkuin pöytäkirjat 4 ja 18 p:ltä Lokakuuta 1882 osoittavat, tulivat Pankkivaltuusmiehet, kun kysymys oli noussut maistraatin myöntämien kiinnitysten laillisuudesta, tästä asiasta siihen päätökseen, että, koska 2 ja 3 §§:in mukaan armollisessa asetuksessa Marraskuun 9 p:ltä 1868 kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen, kiinnitys rakennuksiin ja laitoksiin toisen maalla on haettava sen seudun Kihlakunnan oikeudessa tahi sen kaupungin Raastuvanoikeudessa, jossa kiinteä omaisuus löytyy, niin ei ollut Maistraatin myöntämä kiinnitys teollisuuslaitoksiin ainakaan kolmannen miehen oikeuden suhteen miksikään vakuudeksi, sekä että Maistraatti lainmukaisesti saattoi myöntää kiinnitystä ainoastaan tehtaasen kuuluviin kalustoihin, tavaroihin ja tuotteihin; sen tähden ovat Valtuusmiehet samana päivänä Pankin johtokunnalle annetussa kirjoituksessa kehoittaneet Johtokuntaa ryhtymään semmoisiin toimiin, että pankin huostassa olevat velkakirjat, joiden vakuudeksi kiinnitys on Maistraatin antama kiinteistöön, tulisivat, ennenkuin niitä vastaan kenties uusia lainoja annetaan, ilmoitettuiksi asianomaiseen Kihlakunnan tahi Raastuvan oikeuden kiinnitettäväksi.

f) Laina Valtiorahastolle, sen apurahan takaisin maksamiseen, joka Venäjän valtiarahastosta

f) Sittenkuin Valtiovarain Toimituskunta, sen johdosta että Säädyt olivat hyväksyneet H. K. M:tin viimeksi kokoontuneille Säädyleille antaman esityksen varainmyöntämisestä sen 2,500,000 metallisen ruplan suuruisen apurahan takaisin maksamiseen, joka Venäjän valtiora-

hastosta on annettu; Pietarin-Riihimäen rautatienrakennukseen, oli ilmoittanut Pankin johtokunnalle, että Valtio erityisistä Valtiokonttorin hoidettavina olevista varastoista voisi edeltäpäin antaa aina kolmeen miljoonaan markkaan asti, sekä pyytänyt tietoa siitä, suostuisiko Suomen Pankki, niin pian kuin Säätöjen esityksen johdosta tekemät ehdotukset armollisesti olisivat hyväksytyt, ennakolta suorittamaan loput siitä määrästä joka valtiorahastolle on tuleva, ehdolla että nämä ennakkomaksut maksetaan Pankille kohta kuin Hallitus tavallisessa järjestyksessä on tätä tarkoitusta varten ottanut valtiolainan, ovat Pankkivaltuusmiehet, asiasta yhdessä Pankin johtokunnan kanssa Huhtikuun 6 p:nä 1882 neuvotteltuansa, kirjoituksessa samalta päivältä valtuuttaneet Pankin johtokuntaa sanottua tarkoitusta varten Pankin varoista Valtiovarastolle maksamaan pyydetyn summan kirjoituksessa määrättyillä ehdoilla.

§ 7.

Toimista, jotka ovat koskeneet Pankin asioimisuh-teita yksityisiä henkilöitä kohtaan, ovat seuraavat tässä huomattavat:

a) Vuosina 1882, 1883 ja 1884 ovat Pankkivaltuusmiehet käsitelleet yhteensä 35 hakemusta saada maksuajan pidennystä, hallintotoimen asettamista, akordia ja muita helpoituksia. Näitä tulee 8 vuodelle 1882, 18 vuodelle 1883 ja 9 vuodelle 1884; niistä on 26 kokonaan, osittain tahi ehdoilla ja muutoksilla hyväksytty, vaan muut 9 hylätty. Puheena olevista asioista ansainnevat seuraavat erittäin huomiota:

yksityisen velallisen erilaatuiset esitykset, hänen hallintotoimen alaisiksi pantujen varainsa myymisestä sekä anomukset saada akordia, jotka asiat ovat antaneet aihetta niihin toimiin, joita mainitaan Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoissa Lokakuun 25 p:ltä, Marraskuun 1 ja 8 p:ltä ja Joulukuun 29 p:ltä 1882, Huhtikuun 23 p:ltä 1883 sekä Helmikuun 2 p:ltä ja Joulukuun 29 p:ltä 1884.

on annettu Pietarin-Riihimäen rautatienrakennukseen.

Toimia, jotka koskevat yksityisten henkilöiden sitoumuksia Pankkiin.

a) Maksuajan-pidennyksen, akordien ynnä muiden helpoitusten myöntäminen.

viivytyksen ajan myöntäminen eräälle suuremmalle puutavarafirmalle sekä tämän ajan pidentäminen, josta Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjat Kesäkuun 15 p:ltä ja Joulukuun 24 p:ltä v. 1883 ja Tammikuun 2 p:ltä sekä Joulukuun 6 ja 29 p:ltä 1884 antavat selvitystä.

erään venäläisen asioimamiehen esitykset hallintotoimen asettamisesta hänen varojensa hoitamiseksi ja myymiseksi, joka esitys ynnä saman henkilön sittemmin tehty akordi-anomus ovat antaneet aihetta toimiin, jotka ovat kerrotut pöytäkirjoissa Lokakuun 31 p:ltä 1883 ja Helmikuun 11 p:ltä 1884.

erään velallisen tekemät kaksi anomusta saada akordia, joita Pankkivaltuusmiehet käsittelivät 27 p:nä Joulukuuta 1883 ja Toukokuun 28 p:nä 1884.

b) Keskusteluja ja ilmoituksia annettua krediittistä.

b) Kun Pankkivaltuusmiehet tehdessänsä inventeerauksia Pankissa ja Pankin lainausliikettä tarkastettaessaan ovat huomanneet syitä löytyvän muistutuksiin Pankin Johtokunnan myöntämän kreditin suhteen, ovat Pankkivaltuusmiehet joko suullisesti puheenjohtajan kautta tahi kirjallisesti siitä ilmoittaneet Pankinjohtokunnalle, kuten näkyy Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoista Toukokuun 20 p:ltä ja Kesäkuun 26 p:ltä 1882, Elokuun 25 p:ltä ja Heinäkuun 9 p:ltä 1884.

c) Toimia, jotka koskevat Pankin saatavain vakuudeksi kiinnitettyjä tiloja y. m.

c) Helmikuun 15 p:nä ja Toukokuun 20 p:nä 1882 ovat Pankkivaltuusmiehet määränneet ne ehdot, joilla saatavain myydä pakkohuutokaupassa Pankille huudettu rälssitila N:o 1 Heinjoen kappelin Filppulan kylässä, sekä Marraskuun 15 p:nä 1882 ne ehdot, joilla maanviljelijä Tynkkisen Pankin saatavan vakuudeksi kiinnitetty ^{13/27} perintötilasta N:o 11 Säamingin pitäjän Ritosaaren kylässä saatavain pakkohuutokaupassa huutaa ja jälleen myydä.

d) Toimi, koskeva sovintoa kahden konkurssipesän kesken, joissa Pankilla on ollut saamia.

d) Tavalla, jonka pöytäkirja Huhtikuun 2 p:ltä 1884 osoittaa, ovat Pankkivaltuusmiehet samana päivänä valtuuttaneet Pankinjohtokuntaa suostumaan siihen sovintoehdoitukseen Helsingin Hietalahden osakeyhtiön ja kauppias Axel Hornborgin konkurssipesän kesken, jonka

mainittujen konkurssipesän kaikki muut velkojat olivat hyväksyneet; ja koski tämä sovinto omistus-oikeutta muutamiin arvo-aineisiin, jotka olivat Hietalahden osakeyhtiön hallussa, vaan joihin Hornborgin konkurssipesä oli vaatinut osallisuutta.

§ 8.

Määräajoilla ovat Säätyjen Pankintarkastajat toimitaneet Suomen Pankin voimassa olevan ohjesäännön määräämät tilintarkastukset ja sen jälkeen Pankkivaltuusmiehille antaneet kertomuksen tarkastuksesta ja siinä tehdyt pöytäkirjat. Sittenkuin Pankin Johtokunta, saatuaan tiedon näistä kertomuksista tahi pöytäkirjoista, oli antanut lausuntonsa niiden muistutusten ja toivomusten johdosta, jotka Pankintarkastajat olivat esittäneet, ja kun Pankkivaltuusmiehillä muutoinkaan ei ollut syytä muistutuksiin pankin hoidosta, ovat Valtuusmiehet Pankintarkastajain antaman puoltosanan mukaan ja pankiohjesäännön 117 §:n nojalla Suomen Säätyjen puolesta myöntäneet Pankinjohtokunnalle tilinvapauden Suomen Pankin hoidosta: vuonna 1881 Toukokuun 20 p. 1882, vuonna 1882 Elokuun 28 p. 1883 ja vuonna 1883 Toukokuun 24 p. 1884.

§ 9.

a) Suomen Pankin voimassa olevan 111 §:n mukaan ovat Pankkivaltuusmiehet vuosina 1882, 1883 ja 1884 kahdesti vuodessa toimittaneet Pankin holvissa olevan pääkassan ja Pankissa säilytettyjen vekselien, velkakirjojen ja panttien inventeerausta, jonka ohessa myös Valtuusmiehet ovat tarkastaneet pääkonttorin käsikassoja.

Nämä inventeeraukset ovat toimitetut seuraavina aikoina:

vuonna 1882 ensimmäinen katsastus Heinäkuun 3—6 p:nä ja toinen Joulukuun 18—22 p:nä,

vuonna 1883 Elokuun 17—25 ja Joulukuun 8, 10, 12, 13 15 ja 17 p:nä, sekä

Inventeerauksia.
a) Pääkonttorissa.

vuonna 1884 ensimmäisen kerran Heinäkuun 2—4 ja 5—9 p:nä; toisen kerran Joulukuun 3—6 ja 8—10 p:nä.

Mainituissa inventeerauksissa on huomattu, että kassat ovat olleet Pankin kirjain kanssa yhtäpitävät, lukuun ottamatta muutamia pienempiä virheitä, joita sittemmin on korjattu.

b) Maaseutu-
konttoreissa.

b) Mitä tulee Pankin konttoreihin maaseudulla, niin ovat Pankki-valtuusmiehet, antaessaan määräyksiä Valtuusmiesten valitsemille diskonto-komitean jäsenille, samalla kehoittaneet näitä toimittamaan säädetyt inventeeraukset konttoreissa kerran kuukaudessa aikoina, joita komitean jäsenet itse saisivat joka kerta erittäin määrätä.

Sitä paitsi ovat tarkastuksia ja inventeerauksia toimittaneet:

Turun konttorissa allekirjoittanut Hjelt Syyskuun 29 ja 30 sekä Lokakuun 1 ja 2 p:nä 1884

Porin konttorissa allekirjoittanut Hjelt Tammikuun 15, 19 ja 20 p:nä 1883.

Nikolainkaupungin konttorissa allekirjoittanut Stjernvall Kesäkuun 19—21 p:nä 1884.

Oulun konttorissa Pankinjohtokunnan Puheenjohtaja Charpentier Elokuun 24—27 p:nä 1884.

Viipurin konttorissa Kesäkuun 9—12 p:nä 1884 allekirjoittanut Lindelöf.

Tampereen konttorissa Elokuun 7 ja 8 p:nä Pankin-tirehtööri Eneberg.

Kuopion konttorissa Syyskuun 6—10 p:nä 1884 allekirjoittanut Meurman.

Joensuun konttorissa allekirjoittanut Meurman Syyskuun 13 p:nä 1884.

Sen ohessa on allekirjoittanut Hjelt, Pankkivaltuusmiesten määräyksestä, Heinäkuulla 1884 matkustanut Köpenhaminaan tarkastaaksensa siellä herra Thielen luona tapahtuvaa Pankin setelein painamista ja sanotulla matkalla myöskin käynyt Tumban paperitehtaalla Ruotsissa hankkiaksensa tietoja siellä tekeillä olevista kokeista

valmistaa setelipaperia, jonka kautta väärennyksiä miten mahdollista voitaisiin estää.

Mainituista Pankkivaltuusmiesten toimittamista katsastuksista sekä sanotusta tarkastusmatkasta ovat Pankkivaltuusmiehet saaneet kertomuksia ja antaneet niistä tiedon Pankinjohtokunnalle kehoittaen sitä ryhtymään niihin toimiin, joihin kertomukseen otetut muistutukset saattavat antaa aihetta.

Yhdessä tämän kanssa lienee erittäin mainitsemisen, että sittenkuin sähkösanoma Pankin Oulussa olevan konttorin palosta oli tänne saapunut, Pankinjohtokunnan silloinen Puheenjohtaja vapaaherra von Troil Pankkivaltuusmiesten määräyksestä lähti mainittuun kaupunkiin saadaksensa tarkempia tietoja asiasta, ja toimittaaksensa inventeerausta mainitussa konttorissa.

Niinkuin tunnetaan pelastettiin mainitussa onnettomuuden kohtauksessa pankin omaisuus puhtaassa rahassa, vekseleissä, velkakirjoissa ja panteissa ynnä kaikki saman vuoden kirjat, jota vastoin konttorin kalusto, edellisten vuosien kirjat ja verifikationit sekä arkisto menivät hukkaan. Vapaaherra von Troilin antama kertomus löytyy Pankinjohtokunnan kanssa yhdessä pidetyn kokouksen pöytäkirjassa Joulukuun 23 p:ltä 1882.

c) Sittenkuin Suomen asioita varten asetetun komitean jäsen Senaattori Ehrström, joka Keisarillisen Senatin Lokakuun 27 p. 1880 antaman määräyksen mukaan oli toimittanut voimassa olevan pankki-ohjesäännön 111 §:ssä säädetyt inventeeraukset Pietarin pankkikonttorissa, oli pyytänyt päästä tästä toimesta vapaaksi, on Keisarillinen Senaatti, suostuen Senaattori Ehrströmin yllämainittuun pyyntöön, Huhtikuun 4 p:nä 1882 määrännyt Senaattori von Haartmanin sanottuja katsastuksia toimittamaan.

d) Käkisalmen ja Sortavalan asioimistoissa ovat vuosina 1882, 1883 ja Heinäkuun 1 p:ään 1884, jolloin nämä toimistot lakkautettiin, säädetyjä katsastuksia tehneet Pankkivaltuusmiesten siitä antaman määräyksen mukaan

e) Pietarin
konttorissa.

d) Asioimis-
toissa.

Apteekkari O. E. Thil Käkisalmen ja Pormestari K. G. Berg Sortavalan toimistossa.

§ 10.

Pankin lainausliikkeen tarkastus.

Sittenkuin uusi ohjesääntö Suomen Säätyjen Pankkivaltuusmiehille oli astunut lailliseen voimaan, ovat Pankkivaltuusmiehet instruktioonin c) kohdan mukaan kerran kuukaudessa pankin pääkonttorissa olevain kirjain ja maa-seutukonttorein viikkokertomusten johdolla tarkastaen läpikäyneet pankin liikkeen ja lainaustoimen edelliseltä kuukaudelta, ja ovat Pankkivaltuusmiehet tarkastuksen vuoksi ja saadaksensa selvemmän yleiskatsauksen koko liikkeestä joka kerta tauluihin koonneet kuukauden tulokset eri konttorein toiminnasta sekä kotimaan vekselein että hypoteekkilainain ja kassakreditiivein suhteen. Viitaten näihin tauluihin, jotka ovat liitetyt Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoihin, vaan jotka tilan puutteessa ovat jääneet tähän kertomukseen ottamatta, antavat Pankkivaltuusmiehet, jossakin määrin valaistaksensa lainausliikkeen luontoa ja laajuutta maan eri konttoreissa, ainoastansa seuraavat tiedot:

	Vuonna 1883		
	diskonteerattiin kotimaan vekseleitä:	annettiin hypoteekkilainain ja kassakreditiivein kautta:	Yhteensä.
Pääkonttorissa . .	9,541,000.	17,148,000.	26,689,000.
Viipurin konttorissa	5,840,000.	5,706,000.	11,546,000.
Turun ”	5,159,000.	3,330,000.	8,489,000.
Oulun ”	4,014,000.	926,000.	4,940,000.
Nikolainkaupungin	1,744,000.	2,466,000.	4,210,000.
Porin ”	2,036,000.	1,510,000.	3,546,000.
Kuopion ”	2,458,000.	358,000.	2,816,000.
Tampereen ”	2,129,000.	545,000.	2,674,000.

Niinkuin tästä näkyy on pääkonttorissa vuonna 1883 paljon enemmän lainattu aineellista vakuutta kuin vek-

seleitä vastaan. Viipurin, Turun, Nikolainkaupungin ja Porin konttoreissa ovat molemmat lainaustavat melkein yhdenvertaisesti käytetyt, jota vastoin Oulun Kuopion ja Tampereen konttoreissa lainausta suurimmaksi osaksi on harjoitettu vekselein diskonttaamisella. Vuonna 1884 ovat suhteet eri konttoreissa olleet melkein samanlaisia.

§ 11.

Pankinjohtokunnan siitä tekemäin esitysten johdosta ovat Pankkivaltuusmiehet Tammikuun 19 p:nä ja Joulukuun 13 p:nä 1882, Joulukuun 3 p:nä 1883 ja Joulukuun 10 p:nä 1884 määränneet, että erityiset Pankin saatavat ovat joko kokonansa tahi osittain katsottavat epävarmoiksi, jonka ohessa Valtuusmiehet ovat suostuneet sulkemaan tilikirjoista lainoja, joita on huomattu aivan arvottomiksi.

Lainojen tilikirjoista sulkeminen ja epävarmojen joukkoon siirtäminen.

Sen johdosta mitä Pankkivaliokunta viime valtiopäivillä lausui tähän asti käytetystä menetystavasta, kun saatavia julistetaan joko „epävarmoiksi“ tahi „sarekkeen ulkopuolelle siirrettäviksi“, johonka muuten ei löydy mitään perustetta voimassa olevassa pankkiohjesäännössä, on näitä saatavia pantu yhteiseen sarekkeeseen nimellä „epävarmoja“,

§ 12.

Suomen Pankin setelein suhteen ovat seuraavat toimet mainittavat:

Pankin seteleitä koskevat toimet.

Pankkivaltuusmiesten alamaisessa kirjoituksessa Joulukuun 31 p:ltä 1881 siitä tekemästä esityksestä on Armollisen julistuksen kautta Tammikuun 18 p:ltä 1882 Suomen Pankin kahdenkymmenen ja kymmenen markan arvoisien setelein suhteen vahvistettu se muutos niiden sananmuodossa, ulkonäössä ja mallissa, joka mainitussa kirjoituksessa ehdotettiin.

a) Setelein valmistaminen.

Koska voitiin edellyttää, että pankin hallussa löytyvät viiden markan setelin kaavat muutamain kuukausien kuluttua loppuisivat, antoivat Pankkivaltuusmiehet

kirjoituksen kautta 28 p:ltä Maaliskuuta 1882 Pankinjohtokunnan toimeksi sopia kirjanpainaja Thielen kanssa Köpenhaminassa siitä, että tämä valmistaisi uuden painoksen viiden markan seteleitä käyttämällä Pankin hallussa olevat levyt ja ehdoilla, jotka sanottu kirjoitus sisältää.

Tähän aikaan saakka olivat Pankkivaltuusmiehet johdanneet setelein valmistamista. Mutta kun Pankkivaltuusmiehet olivat suorittaneet kaikki valmistavat toimet, antoivat he edelläkerrotussa kirjoituksessa Pankinjohtokunnan toimeksi pitää huolta setelivalmistuksen lopettamisesta sekä siinä suhteessa antaa tarpeellisia määräyksiä Filosofian Tohtori E. Grönvikille, joka valvoi setelein painattamista Köpenhaminassa, ja muutoinkin, sen mukaan kuin hyväksi näkisi, ryhtyä niihin toimenpiteihin, joita setelein hankkiminen teki tarpeelliseksi.

Pankinjohtokunnan antamain tietojen mukaan on setelein valmistaminen sitten jatkunut yhtä mittaa, niin että muiden setelilajien painaminen, paitsi viidenkymmenen markan setelein, on nyt jo lopetettu. Pankinjohtokunnan kanssa yhteisesti pidetyssä neuvottelussa tarpeellisista määräyksistä viimeksi mainitun setelilajin valmistamista varten, nousi kysymys siitä, eiköhän, sittenkun silloin tekeillä olevat setelipainokset olivat valmistuneet, voitaisi lakkauttaa Pankin setelein painattamista herra Thielen luona Köpenhaminassa ja sitä vastoin ruveta hankkeihin saada viidenkymmenen markan setelit ja tulevaisuudessakin Pankille tarpeelliset setelipainokset painatetuiksi Helsingissä. Vaan koska Säädetyt jo 1872 vuoden valtiopäivillä olivat määränneet, että Pankin piti ulos-antaman seteleitä viidenkymmenen markan arvosta, eivät Pankkivaltuusmiehet voineet suostua lykkäämään Säätöjen päätöksen toimeen panemista tuonemmaaksi, jonka tähden Valtuusmiehet kehoittivat Johtokuntaa herra Thielen luona viipymättä valmistuttamaan viidenkymmenen markan setelit. Koska kuitenkin Pankkivaltuusmiehet, katsoen niihin hankaluuksiin, joita

setelien valmistaminen ulkomailla synnytti, samoin kuin Pankinjohtokunta, katsoivat suotavaksi, että Snömen Pankin setelit vastedes voitaisiin valmistaa Helsingissä, antoivat Pankkivaltuusmiehet Pankinjohtokunnan toimeksi sopivain ja ammatissa kokoneiden henkilöin kanssa ruveta valmistaviin keskusteluihin tänne perustettavasta setelipainosta, jossa Pankin setelit saataisiin painetuiksi ja toivovat Valtuusmiehet pian kyllä voivansa Valiokunnalle antaa tieto näiden keskustelujen tuloksesta.

Kuinka pitkää aikaa vaatinee viidenkymmenen markan setelein valmistaminen, ei vielä voida varmuudella laskea. Luultavasti tämä työ kuitenkin ennätetään lopettaa kuluvan vuoden ensi puoliskon aikana.

Sittenkuin Tohtori Emil Grönvik, joka on valvonut setelintekoa Köpenhaminassa on nimitetty nuoremmaksi kirjuriksi Pankkiin sekä pyyntönsä mukaan 1 p. Toukokuuta 1884 palannut kotimaahan astuakseen sanottuun virkaansa, valvoo setelintekoa Filosofian Maisteri August Hagman hänen ja Pankinjohtokunnan kesken tehdyn välipuheen mukaan.

b) Sittenkuin Keisarillinen Majesteetti oli nähnyt hyväksi suostua Säätöjen esitykseen, että niihin Suomen Pankin seteleihin, jotka arvoltaan olivat viittäkymmentä markkaa vähemmät, saataisiin mekaanisella keinolla painattaa armollisessa asetuksessa Huhtikuun 13 p:ltä 1874 säädetyt nimikirjoitukset, sekä armollinen asetus asiasta Joulukuun 4 p:nä 1882 oli julkaistu, on tämän arvoisten setelein allekirjoittaminen tapahtunut vastamainitulla tavalla.

c) Syyskuun 6 ja 7 päivinä 1883 sai Pankin johtokunta Turun pankinkonttorista sähkösanoman siitä, että väärää kymmenen markan seteleitä oli siellä ilmaantunut liikkeesen ja saman kuun 8 p:nä kirjoituksen samasta asiasta sekä yhden vääristä seteleistä, joista kolme kappaletta oli konttorissa lunastettu, ennenkuin kassööri huomasi niitä vääriksi.

b) Setelein allekirjoittaminen mekaanisella keinolla.

c) Väärin kymmenen markan setelein ilmaaminen.

Kohta mainitun sähkösanoman saatuaan ilmoitti Pankinjohtokunta sähköteitse muille pankinkonttooreille väärin setelien ilmaantumisesta ja kehoitti heitä julkaisemaan asiata kukin paikkakuntansa sanomalehdissä sekä ryhtymään muihin johtokunnan määräämiin varokeinoihin.

Kokouksessa Syyskuun 8 p:nä päättivät Pankkivaltuusmiehet, yhdessä Pankinjohtokunnan kanssa asiasta neuvoteltuansa, ettei toistaiseksi ruvettaisi sen enempiin toimiin puheena olevan setelinväärennyksen johdosta. Väerien setelein pikainen ilmisaaminen, ja se seikka, että ne olivat vähemmin taitavasti tehdyt ja yleisö siitä syystä helposti, kun huomio oli käännetty tunnusmerkeihin, jotka löytyivät väärissä seteleissä, saattoi erottaa ne Pankin seteleistä, näkyy estäneen väärentäjiä, jotka luultavasti olivat ulkomaalaisia, kaupittelemasta enemmän kuin aivan harvoja kappaleita väärän teollisuutensa tuotteista.

d) Toimia, jotka koskevat tarkoituk-
sen mukaisen
setelipaperin
hankkimista.

d) Erityiseen huomioon ovat Pankkivaltuusmiehet ottaneet kysymyksen setelipaperin laadusta, jota vastaisuudessa olisi käytettävä setelintekoon Suomen Pankkia varten. Sen jälkeen kuin Pankkivaltuusmiehet yllämainittujen väerien setelein ilmisaamisen johdosta olivat neuvotelleet niistä varokeinoista väärennystä vastaan, joihin etupäässä setelipaperin suhteen voitaisiin ryhtyä, on Tohtori Grönvik käskystä antanut kirjallisen esityksen asiassa, jonka sisällys ansainnee tulla täällä lyhyesti mainituksi.

Tärkeimmät varokeinot, joita setelipaperin valmistamisessa sopisi ottaa huomioon, ovat:

1. Vesileimat enemmän tahi vähemmän monimutkaista laatua, joista muutamissa Ranskan ja Venäjän seteleissä löytyvät muotokuvat ovat pidettävät teknillisen taiteen mitä parhaimpina tuotteina.

2. Paperivanukkeeseen pannut, selvästi näkyvät karvat tahi silkkilangat, joko värjättyjä tahi värjäämättömiä, milloin hajoitetut säännöttömästi suuremmalle tahi

vähemmälle osalle setelin pintaa, milloin taas säännöllisemmin järjestetyt verkon y. m. s. muotoon, vaan joka tapauksessa niin lähellä pintaa, että niitä neulan avulla helposti voidaan irroittaa paperista.

3. Että säilytetään se paperin epätasainen reuna joka syntyy paperia käsikoneella valmistettaessa. Mitä 1:ssä kohdassa mainittuihin vesileimoihin tulee, näyttävät ne, jos niitä käytettäisiin niin täydellisessä muodossa kuin Ranskan 1,000 francin seteleissä, epäilemättä tuottavan melkoista turvallisuutta koska semmoisten leimojen onnistunut mukalleminen edellyttää, että väärentäjä on liitossa suurenmoisen paperitehtaan kanssa. Kuitenkin ovat asiantuntijat katsoneet vesileimojen tuottavan turvallisuutta verrattain vähässä määrin, syystä, että niitä varsin sattuvasti voi jälitellä mekaanisilla keinoilla (kovalla mekaanisella puserruksella) ja että ne sitä paitsi aina setelin kurttuessa tulevat epäselviksi. Kun lisäksi paperivanuke tyystin rajoituksien saamiseksi leimoihin oli jauhattava hyvin hienoksi, jonka kautta tietysti hiussyiden sitkeys heikkonee, niin vähenee paperin kestävyys samassa määrässä kuin vesileimat tulevat selvemmäksi.

2. kohdan mainitsemaa paperia, johonka värjäytyitä karvoja on pantu lähelle valkoisen vanukkeen pintaa, on päälle neljäkymmentä vuotta käytetty Amerikassa, ja kuten tunnettu, on Saksan Valtiorahasto äskettäin ottanut sitä käytäntöön ainakin 50 markan seteleitensä varten. Hiussyyt tarjoovat hyvän tunnusmerkin silloin kun seteliä epäillään vääräksi, vaan huomattava on, että karvapaperin ulkomuotoa voidaan värjättyllä painolla helposti sellaisessa määrässä jäljitellä, että yleisö pettyy, jollei se erittäin tarkasta joka seteliä. Jos siis puheena olevan paperilajin käyttäminen ei kokonaan voi estää mukailemista ja kauppaamista, saadaan sen kautta kuitenkin arvokas turvakeino yleistä hätäntymistä vastaan, koska yleisöllä on käytettävänänsä yksinkertainen keino epäilyn-alaisen setelin tarkastamiseen.

3. kohdassa mainittu epätasainen (leikkaamaton) paperireuna pakottaa väärentäjän erittäin hankkimaan samanlaista paperia, koska tämä tunnusmerkki on enimmänsilmään pistäviä, vaan sanotun varokeinon käyttäminen olisi Pankille haitallinen, koska sen kautta kustannukset melkoisesti lisääntyisivät ja koska painaminen vaatii enemmän aikaa, joita seikkoja, varsinkin viimeksi mainittua, ei suinkaan saa jättää huomioon ottamatta. Näitä hankaluuksia voitiin kuitenkin jossakin määrin poistaa, jos käytettiin yksinkertaisempaa painamistapaa kuin tähän asti.

Kokemus näyttää osoittavan, ettei nykyään käytetty tapa kolmella eri painolla setelin kummallakin puolella ollut täydellensä tuottanut tarkoitettua turvallisuutta väärennyksiä vastaan. Jos kohta, kuten edellisestä käy selväksi, ei mikään mainituista varokeinoista saattanut tarjota ehdotonta turvallisuutta, näyttää kuitenkin niiden yhdistäminen voivan vaikuttaa verrannaista vakuutta, niin että, jos vääriä seteleitä taas ilmaantuisi, saattaisi yleisö, käyttämällä vähän varovaisuutta, välttää vahingoita, eikä Pankin olisi pakko, kuten kerran tapahtui mitättömäksi tehdä suuren painoksen sellaisia seteliä, joita on mukailtu.

Tämän johdosta on Tohtori Grönvik esittänyt, eiköhän olisi tarkoituksenmukaista ainakin koetteeksi valmistaa seteliä siten, että niitä ainoastaan toisella puolella varustettaisiin painolla, joka paino ei ulottuisi setelin koko pinnan yli, vaan jättäisi suuremman osan siitä tyhjäksi, joten painetun kohdan ympäri voitaisiin panna reunus värillisillä hiussyillä, ja asettaa niitä melkein samaan tapaan kuin Saksan 50 markan seteleissä. Vesileimat setelin tyhjällä puolella olisivat niin selvästi näkyvissä kuin mahdollista. Paperiarkin luonnollinen reuna säilytettäisiin setelin molemmissa poikkilaidoissa. Setelin koristukset ovat koottavat erittäin huolellisesti piirretyt ihmisenpään ympärille, ja tekstistä poistettaisiin rangaistusmääräykset mukailemisesta ja kauppaamisesta sekä muuten kaikki, mikä ei ole välttämätöntä.

Sittenkuin Pankkivaltuusmiehet olivat pyytäneet Pankinjohtokuntaa antamaan lausuntoansa mainitusta Tohtori Grönvikin esityksestä sekä samassa lausua, oliko syytä ryhtyä toimiin uusien setelilaattojen valmistamiseksi 10 ja 20 markan setelejä varten, jotta viipymättä voitaisiin ulosantaa uusia seteleitä, jos liikkeessä olevain tämän arvoisten setelein mukaileminen sen vaatii, on Johtokunta kirjoituksessa Lokakuun 11 p:ltä antanut tietää, että Ruotsissa olevan Tumban paperitehtaan hoitaja oli luvannut lähettää erilaisten vesileimasinten ja hiussyypaperin näytteitä, siksi että Johtokunta siitä näkisi, mitä mainittu tehdas tässä suhteessa voi aikaan saada, sekä lisännyt, että Tumban tehtaalla kohta yritettäisiin kuvaella ihmispäätä vesi-painolla ja käyttämällä vuorotellen ohuempaa ja paksumpaa paperivanuketta.

Tästä syystä on Pankinjohtokunta, joka nyt jo on saanut osan Tumbasta tulevia paperinäytteitä, pidättänyt itselleen oikeuden saada, sittenkuin loppuosakin on Johtokunnalle lähetetty, tehdä ehdotuksen niistä toimista setelinteon edistämiseksi, joita Johtokunta katsoo tarkoituksenmukaisiksi.

§ 13.

Sittenkuin komitea, joka oli asetettu valvomaan Pankkihuoneen rakentamista, oli Pankkivaltuusmiehille ilmoittanut, että rakennustyö oli melkein valmiiksi tehty, pyysivät Valtuusmiehet Tammikuun 17 p:nä 1883 Arkitehti Theodor Höijeriä ja Insinööri Theodor Tallqvistiä toimittamaan, rakennuskomitean ja asianomaisten rakennustyönteittäjien läsnäollessa, loppukatsastus rakennuksessa. Toimituksesta, joka tehtiin saman kuun lopussa, antoivat tarkastajat kertomuksen. Tässä kertomuksessa, johonka Pankkivaltuusmiehet muutoin pyytävät saada viitata, mainitaan, että pankkihuone on rakennettu tarkasti sitä varten vahvistettujen piirustusten mukaan ja että rakennustapa, ainekset ja työnteko yleensä eivät

jätä mitään sijaa muistutuksille. Tällä tavoin toimitetun loppukatsastuksen jälkeen jättivät Pankkivaltuusmiehet kirjoituksen kautta Helmikuun 7 p:ltä pankkirakennuksen Pankinjohtokunnan hoidettavaksi ja ilmoittivat Valtiovarain Toimituskunnalle, että Suomen Valtiokonttorille mainitussa rakennuksessa varustetut huoneet olivat Valtiokonttorin käytettävänä. Kohta sen jälkeen muutettiin Pankki ja Valtiokonttori pankkirakennukseen, jossa pankkiliike alkoi Maanantaina Maaliskuun 12 p:nä. Kysymys pankkirakennuksen valaisemisesta kaasulla oli Helmikuun 15 p:nä 1882 ollut käytettävänä yhteisesti Pankinjohtokunnan kanssa. Pankkivaltuusmiesten siitä samana päivänä antaman määräyksen mukaan on kaasujohtoa sittemmin toimitettu eteiseen, porraskäytävään, välikäytäviin, kassööreihin huoneisiin ja toimitussaliin. Sitä paitsi on kaasulyhtyjä aiottu pystyttää pääkäytävän eteen. Kaasun johtamisen Suomen Valtiokonttorin huoneisiin on Valtiokonttori itse kustantanut.

Pankkirakennuksen huonekalut vahatusta tammesta on Tehtailija R. Heimberger teettänyt 22,809 markasta. Holvein rautakaapit ja hyllyt on Insinööri G. E. Berggren valmistanut ja maksettiin niistä 44,890 markkaan. Pankkivaltuusmiesten toimista huonekalujen hankkimisen ja holvien sisustamisen suhteen antavat pöytäkirjat 6, 26, 29 p:ltä Kesäkuuta 1882 tarkempaa selvitystä.

Tilinteon pankkihuoneen rakentamisen kustannuksista, jotka yhteensä nousivat 1,122,913 markkaan, ovat Pankin Tilintutkijat tarkastaneet yhdessä vuonna 1883 Pankissa toimitetun tilintarkastuksen kanssa.

Kirjevaihdossa, joka syntyi Pankkivaltuusmiesten ja takäläisen Maistraatin välillä sen paikan luovuttamisesta rakennustontiksi Pankille, johonka pankkihuone sittemmin rakennettiin, ovat Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Kesäkuun 8 p:ltä 1871 sitoutuneet Pankin puolesta siihen, että se tasoittaa ja kivittää jälelle jäävän itäisen osan sanottua paikkaa. Edellämainitun sitoumuksen johdosta ovat Valtuusmiehet, sen menettelyn jäl-

keen jonka asiassa tehdyt kirjoitukset Toukokuun 29 ja Heinäkuun 5 p:ltä 1883 sekä Syyskuun 17 p:nä 1884 osoittavat, seuraavan Lokakuun 29 p:nä Pankin varoista määränneet korkeintaan 12,300 markkaa kaupungin rakennuskonttorin käytettäväksi pankkihuoneen edessä olevan avonaisen paikan järjestämiseen kaupungin insinööri Ehrströmin tekemän ehdotuksen mukaan, jonka ehdotuksen kaupunginvaltuusmiehet olivat ehdottaneet toimeen pantavaksi.

§ 14.

Sittenkuin kauppias Antmanin omistama talo, johonka Pankin konttori Oulussa oli sijoitettu, Marraskuun 3 p:nä 1882 oli palanut poroksi ja konttori saanut väliaikaisen huoneuksen eräässä Valtiovarastolle kuuluvassa kivirakennuksessa, jossa Lääninhallituksen vanhempi arkisto säilytettiin, antoivat Pankkivaltuusmiehet Helmikuun 22 p:nä 1883 Pankinjohtokunnan toimeksi sopia kauppias Antmanin kanssa huoneitten valmistamisesta konttoria varten siihen kivirakennukseen, jonka hän aikoi entiselle tontille rakentaa, ehdoilla, joita Valtuusmiesten kirjoitukset vastamainitulta ja seuraavan Toukokuun 2 p:ltä tarkemmin sisältävät.

Viipurin konttorin huoneuksia uudestansa vuokratessa, käytettiin Pankkivaltuusmiesten Maaliskuun 1 p:nä 1883 antaman määräyksen mukaan ne huoneet, joissa konttorin vahtimestari oli asunut, konttorihuoneuksen tarpeelliseen laajentamiseen ja vahtimestarille vuokrattiin erityinen asunto samassa talossa kuin konttori oli.

Koska Nikolainkaupungin konttori on sijoitettu vähän syrjälle kaupungin liikekeskustasta ja tämä seikka mahdollisesti vaikuttaa haitallisesti mainitun konttorin asioimisliikkeen karttumiseen, ovat Pankkivaltuusmiehet, jotka Marraskuun 26 p:nä 1883 yhdessä Pankinjohtokunnan kanssa pidetyssä kokouksessa olivat keskusteltavaksi ottaneet kysymyksen pitäisikö vastamainittujen seikkain tähden konttorille hankittaman enemmän keskellä kau-

Konttorein huoneuksia koskevat toimet.

punkia oleva huoneisto, jättäneet Johtokunnan toimeksi tarkemmin tutkia asiaa ja tehdä sellainen ehdotus asiassa, johonka asianhaarat saattoivat antaa aihetta.

Sitä paitsi lienee mainittava, että Viipurin, Kuopion, Oulun, Nikolainkaupungin, Tampereen ja Porin konttooreja on varustettu telefoonijohdolla.

§ 15.

Rahanmääräys-palkkaus- ja eläkekysymyksiä.
a) Teknillistä apua setelein valmistamista varten.

Seuraavat tärkeämmät rahanmääräys- palkkaus- ja eläkekysymykset ovat Pankkivaltuusmiehet käsitelleet.

a) Huhtikuun 24 p:nä 1884 ovat Pankkivaltuusmiehet antaneet rahapajan Esimiehelle A. F. Soldanille 3,600 markan suuruisen palkkion, siitä, että hän määräyksen mukaan syksystä 1878 teknillisessä suhteessa on auttanut Valtuusmiehiä setelien piirrustuksia ja painolevyn piirroksia koskevilla asioilla, tästä palkkiosta kuitenkin poislukien ne 900 markkaa, jotka Esimies Soldan mainitusta toimestansa edeltäkäs in oli saanut.

b) Rahanmääräys Längmanin testamenttirahastosta.

b) Jotta Pankin johtokunta voisi ryhtyä sille kuuluviin toimiin asiassa, ovat Pankkivaltuusmiehet Joulukuun 13 p:nä 1882 johtokunnalle ilmoittaneet, että Suomen Säädyt kirjoituksessa edellisen Huhtikuun 21 p:ltä Pankkivaltuusmiehille ovat antaneet määräyksen siitä, että Längmanin testamenttirahastoon tulleista ja tulevista koroista vuosina 1882—1884 vuosittain tulee maksettavaksi 1,500 markkaa kullekin näistä seuroista: „Societas pro fauna et flora fennica“, „Suomen Taideyhdistys“, „Historiallinen yhdistys“ ja „Kansanvalistus seura“, näiden seurain tarkoituksiin käytettäväksi.

Pankinjohtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet sittemmin kirjoituksessa Marraskuun 15 p:ltä 1882 valtuuttaneet Johtokuntaa Längmanin testamenttirahastoon tulevista koroista käyttämään korkeintaan 400 markkaa vuodessa rahaston kirjanpidon kustantamiseen.

Koska Pankkivaltuusmiehet Syyskuulla 1884 saivat tiedon siitä, että edesmenneen lahjoittajan kauppias Längman-vainajan hauta täkäläisessä luterilaisessa hautaus-

maalla on huonossa kunnossa, ovat Pankkivaltuusmiehet kirjoituksessa Pankin johtokunnalle 17 p:ltä samaa kuuta pyytäneet Johtokuntaa Pankin talouden hoitajalla laittamaan sanottu hauta kuntoon Längmanin testamenttirahaston kustannuksella.

c) Sittenkuin Suomen viimeksi koossa olleet Säädyt kirjoituksessa Kesäkuun 5 p:ltä 1882 olivat Pankkivaltuusmiehille ilmoittaneet, että Säädyt käytellessänsä kysymystä Säätyhuoneen rakentamisesta olivat jättäneet Valtuusmies valita paikka Säätyhuoneelle, hankkia piirustus rakennusta varten ja toimittaa sen rakentamista, johonka tarkoitukseen Valtuuskuunta saisi käyttää sitä varten Suomen Pankin voittovaroista määrättyt rahat yksi miljoona kaksisataatuhatta markkaa, jotka Valtuusmies puheenjohtajan määräyksestä ovat Pankkivaltuusmiesten maksettavat, ovat Valtuusmiehet Säätyhuonevaltuuskunnan esityksestä kirjoituksissa Kesäkuun 5 p:ltä 1883 ja Marraskuun 24 p:ltä 1884 käsitelleet Pankin johtokuntaa maksamaan Valtuusmies puheenjohtajalle Pormestari J. G. Sohlmanille 55,000 m:kaa.

d) Sittenkuin Pankinjohtokunta, kuten ylempänä mainittiin, oli antanut Filosofian Maisteri August Hagmanin toimeksi Toukokuun 1 p:stä 1884 Köpenhaminassa valvoa Suomen Pankin setelein painamista, ovat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksestä Maaliskuun 14 p:nä Maisteri Hagmanille siitä suoneet palkkioksi 500 markkaa kuukaudelta paitsi matkarahoja.

e) Kirjoituksessa Maaliskuun 18 p:ltä 1884 on Pankin johtokunta ilmoittanut, että niiden henkilöin, jotka tulevat hoitamaan virkoja uudessa Joensuun pankinkonttorissa, pitäisi jo seuraavan Kesäkuun 1 p:stä olla käytettävänä vastaisia virkojansa varten, voidaksensa ruveta niihin valmistaviin toimiin, jotka vaaditaan konttorin avaamiseen Heinäkuun 1 p:nä, ja esittänyt, että Pankin varoista heille Kesäkuusta maksettaisiin samanlainen palkkio, kuin konttorin vuosirahasääntöön Armollisimmasti on vahvistettu, eli komisariukselle 666 markkaa

c) Rahanmääräys Säätyhuonevaltuuskunnalle.

d) Palkkio setelinpainamisen valvojalle Köpenhaminassa.

e) Palkkioita virkaa toimittavalle asiamiehelle ja konttorikirjurille Joensuun konttorissa.

67 penniä ja konttorikirjurille 200 markkaa. Mainittuun esitykseen ovat Pankkivaltuusmiehet Maaliskuun 28 p:nä suostuneet.

f) Komitea-kustannuk-sia.

f) Komiteasta, jonka Pankkivaltuusmiehet alempana mainitulla tavalla olivat asettaneet valmistamaan ehdoituksia uudeksi ohjesäännöksi Suomen Pankille ja uudeksi johtosäännöksi Suomen Säätyjen Pankkivaltuusmiehille, on Pankilla ollut seuraavat kulungit: palkkiot jäsenille ja niiden matkakustannukset 5,801 markkaa 40 penniä, sihteerin palkkio ynnä toimituskustannukset 1,798 markkaa 35 penniä, johonka tulee lisäksi kustannukset toimikunnan ehdotuksen painattamisesta maamme molemmille kielille: 1,065 markkaa 25 penniä.

g) Rahan-määräys Pan-kin virka-miesten vir-kalomaa var-ten.

g) Vuosirahasääntöön otettu 10,000 markan rahanmääräys virkaloman valmistamista varten Pankin virka- ja palvelusmiehille on vuosina 1882, 1883 ja 1884 kokonaan käytetty mainittuun tarkoitukseen. Pankkivaltuusmiesten päätökset virkalomaa varten annetun rahanmääräyksen käyttämisestä löytyvät kirjoituksissa Pankin johtokunnalle Toukokuun 30, Kesäkuun 1, Heinäkuun 7 ja Elokuun 2 p:ltä 1882; Toukokuun 18, Kesäkuun 5 ja Elokuun 2 p:ltä 1883, sekä Toukokuun 20 ja Kesäkuun 11 p:ltä 1884.

h) Satunnai-set palkinnot.

h) Pankin vuosirahasäännössä löytyvät satunnaiset palkinnot ovat jaetut tavalla, jonka Pankkivaltuusmiesten kirjoitukset Joulukuun 13 p:ltä 1882, Joulukuun 8 p:ltä 1883 sekä Kesäkuun 11 ja Marraskuun 27 p:ltä 1884 osoittavat. Sanotuista varoista käytettiin 9,555 markkaa vuonna 1882, 10,000 markkaa vuonna 1883 sekä 9,835 markkaa vuonna 1884.

i) Eläkera-hoja.

i) Sittenkuin Suomen Pankin Rekistraattori Allan Dillner kirjoituksessa, jota seurasi lääkärintodistus ja virkaluettelo, oli pyytänyt saada ikänsä loppuun nauttia eläkkeen, joka vastaisi hänen vuosirahasäännössä olevan palkkansa koko määrää 2,400 markkaa sekä, jos tämä hänelle myönnettäisiin, saada eron virastansa, ovat Pankkivaltuusmiehet Pankin johtokunnan puoltosanan

mukaan, kirjoituksessa Syyskuun 17 p:ltä 1883 suostuneet edelläkerrottuun eläkeanomukseen; jonka jälkeen ja Pankinjohtokunnan ilmoitettua Rekistraattori Dillnerin Syyskuun 19 p. saaneen eron virastansa, Pankkivaltuusmiehet saman kuun 24 p:nä antoivat Dillnerille eläkekirjeen.

j) Lopuksi mainittakoon, että Pankkivaltuusmiehet j) ovat eri tapauksissa, jolloin johtokunta on Pankin virka-miehille suonut virkavapautta sairauden tähden, myöntäneet palkkioita viransijaisille Pankin varoista maksettaviksi.

Palkkioita viransijaisille.

§ 16.

a) Voimassa olevan pankkiohjesäännön 90 §:n mukaan on Pankkivaltuusmiesten velvollisuutena asianomaisen konttoriesimiesten ehdotuksesta, ja neuvoteltuansa Pankkijohtokunnan kanssa, vuodeksi kerrallaan valita jäseniä ja varajäseniä diskonttokomiteoihin Pankin konttoreja varten maaseudulla. Vuodeksi 1882 valittiin siten päätöksellä Marraskuun 29 p:ltä 1881 näihin komiteoihin: Viipurin konttorissa Lääninsihteerin Laamanni A. von Weissenberg ja Kauppaneuvos Vilhelm Hackman jäseniksi sekä Lääninkirjuri C. H. Gartz ja kapteeni C. A. Ekström varajäseniksi;

a) Diskontto-komiteain jäsenet ja varajäsenet.

Turun konttorissa kauppaneuvos G. A. Lindblom ja kauppias Gustaf Hoffstedt jäseniksi sekä kauppias Ernst Dahlström ja Vara lääninsihteerin A. Savander varajäseniksi;

Porin konttorissa kauppiat Ad. Rohde ja J. F. Lojander jäseniksi sekä varakonsuli Vilhelm Rosenlew ja kaupunginlääkäri Tohtori K. F. Walle varajäseniksi;

Nikolainkaupungin konttorissa Varakonsuli Uno Wolff ja konsuli Karl Stoltzenberg jäseniksi sekä prokuristi Gustaf Roschier ja kauppias C. J. Hartman varajäseniksi;

Oulun konttorissa kunnallisormestari A. Hasselblatt ja varakonsuli O. E. Inberg jäseniksi sekä Läänin-

kamreeri J. G. Hortling ja kunnallisraatimies J. G. Snellman varajäseniksi;

Kuopion konttorissa Kauppaneuvos Gust. Ranin ja Lyseon lehtori Evert Winter jäseniksi sekä Kauppias W. Moldakoff ja Apteekari Hugo Lignell varajäseniksi;

Tampereen konttorissa kauppiat C. J. Hildén ja G. O. Sumelius jäseniksi sekä Varatuomari Viktor Cajanus ja Kapteini F. Mörtengren varajäseniksi.

Diskonttokomiteain mainitussa kokoonpanossa on sillä ajalla, jonka tämä kertomus käsittää, tapahtunut seuraavat muutokset jäsenten ja varajäsenten suhteen.

Diskonttokomitean varajäsenen Viipurin konttorissa C. H. Gartzin poismuuton tähden määrättiin Syyskuun 27 p:nä 1883 Kauppias Karl Borenius tämän konttorin diskonttokomitean varajäseneksi.

Sittenkuin Porin konttorin diskonttokomitean jäsen Konsuli Adolf Rohde oli kuollut, valittiin Huhtikuun 8 p:nä 1884 Kauppias Frans Henrik Malin jäseneksi diskonttokomiteaan sekä varajäseneksi siihen Marraskuun 29 p:nä samaa vuotta Oikeusraatimies Johan Arvid Hjorth Kaupungin lääkärin Tohtori K. F. Wallen jälkeen, joka oli halunut toimestansa luopua.

Nikolainkaupungin konttorissa valittiin Maaliskuun 14 p:nä 1882 Prokuristi Gustaf Roschierin kuoltua Apteekari Waldemar Schauman varajäseneksi, jonka ohessa, Varakonsuli Uno Wolffin kuoltua, varajäsen kauppias C. J. Hartman Toukokuun 7 p:nä 1883 määrättiin jäseneksi ja Pormestari Isidor Taucher varajäseneksi mainitun konttorin diskonttokomiteaan.

Sittenkuin Kauppias W. Moldakoff oli luovuttanut omaisuutensa konkurssiin, valittiin Toukokuun 15 p:nä 1882 hänen sijaansa diskonttokomitean varajäseneksi Kuopion konttoriin Tuomiokapitulin sihteeri Varatuomari K. A. Herckman, jota paitsi varajäsen Apteekari Hugo Lignell määräyksen mukaan Joulukuun 9 p:ltä 1882, vuoden 1883 alusta astui jäseneksi Lyseonlehtori

Evert Winterin sijaan ja Kunnallisraatimies Oskar Castrén varajäseneksi tähän diskonttokomiteaan.

Oulun konttorissa on Tammikuun 1 p:nä 1884 diskonttokomiteanjäsenen Varakonsuli O. E. Inbergin jälkeen seurannut Tehtailija Hemming Åström.

Diskonttokomitean jäseniksi vastaperustettuun Joensuuun konttoriin valittiin Kesäkuun 27 p:nä 1884 Tuomari Voldemar Nystén ja Kauppias Frithiof Neppenström sekä varajäseniksi Sotakomisarius Aron Schroeder ja Kauppias Anders Pakarinen, jonka ohessa Tuomari Nystén määrättiin konttorin tarkastajaksi. Tähän on 1884 vuoden alusta tehty se muutos, että Sotakomisarius Schroeder on luopunut mainitusta varajäsen virastansa, johonka Tullinhoitaja Elias Weckström on astunut.

b) Pankkivaltuusmiesten siitä antamain määräysten mukaan kokoontuivat diskonttokomiteat vuonna 1882 Viipurin, Turun, Porin ja Kuopion konttoreissa joka arkipäivä, Tampereen konttorissa neljä kertaa viikkoonsa ja Nikolainkaupungin sekä Oulun konttoreissa kolmena päivänä viikossa, vaan vuosina 1883 ja 1884 ovat kaikki diskonttokomiteat pitäneet kokouksia joka päivä. Kokoumisajat ovat Pankkivaltuusmiehet joko itse määränneet tahi jättäneet diskonttokomiteain päätettäväksi.

§ 17.

a) Pankintirehtööri Emil Lindebäckin Maaliskuun 12 p:nä 1882 tapahtuneen kuoleman johdosta määräsi Keisarillinen Senaatti saman kuukauden 28 p:nä Pankkivaltuusmiesten esityksestä Pankin Sihteerin Erik August Johan Wallénin kolmeksi kuukaudeksi hoitamaan avonaista pankintirehtöörin virkaa. Sen ohessa suostui Keisarillinen Senaatti Valtuusmiesten esitykseen, että mainitun viran haettavaksi julistaminen saisi jäädä siksi, kuin Valtuusmiehet saisivat tietää, hyväksyisivätkö Säädyt mitään ehdotuksia, jotka voisivat vaikuttaa tähän virkaan ja sen asettamiseen, ja vahvistettaisiinko nämä ehdotukset. Tästä syystä julistettiin puheena oleva ti-

b) Diskonttokomiteain kokoukset.

a) Tirehtöörin virkoja koskevat toimet.